

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Lodewijk de Raetlaan 16-18-20 (Izegem, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2021B206
Februari 2021

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Julie Deryckere, Aaron Willaert, Jeroen Vanhercke

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie vindplaatsen	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	12
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	12
1.4	Assessmentrapport.....	13
1.4.1	Introductie tot het projectgebied.....	14
1.4.1.1	Ruimtelijke situering.....	14
1.4.1.2	Geplande werken.....	15
1.4.2	Fysisch geografische en geologische situatie	22
1.4.2.1	Landschappelijke situering	22
1.4.2.2	Tertiaire lithostratigrafie	27
1.4.2.3	Quartaire lithostratigrafie	28
1.4.2.4	Bodemvormingsprocessen	29
1.4.3	Historische en archeologische voorkennis.....	31
1.4.3.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	31
1.4.3.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	37
1.4.3.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	39
1.4.3.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	42
1.5	Synthese	47
2	Bibliografie.....	49

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). ..	8
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	14
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	16
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	16
Figuur 6: Weergave van de te verwijderen elementen op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	18
Figuur 7: Synthese van de geplande werken weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	18
Figuur 8: Terreinprofiel nieuwe toestand (Bron: Opdrachtgever).	19
Figuur 9: Snede DD (Bron: Opdrachtgever).	20
Figuur 10: Funderings- en rioleringsplan weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).	21
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	23
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	24
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).	24
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	25
Figuur 15: Hoogteverloop W-O	26
Figuur 16: Hoogteverloop N-Z	26
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	27
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	28
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	30
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).	31
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	39
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	40

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	41
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	41
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de Topografische kaart van het NGI Izegem-Wakken, 1967 (Bron: Cartesius, NGI).	42
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	43
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	43
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	44
Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	44
Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2012 (Bron: Geopunt).....	45
Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).....	45

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....22

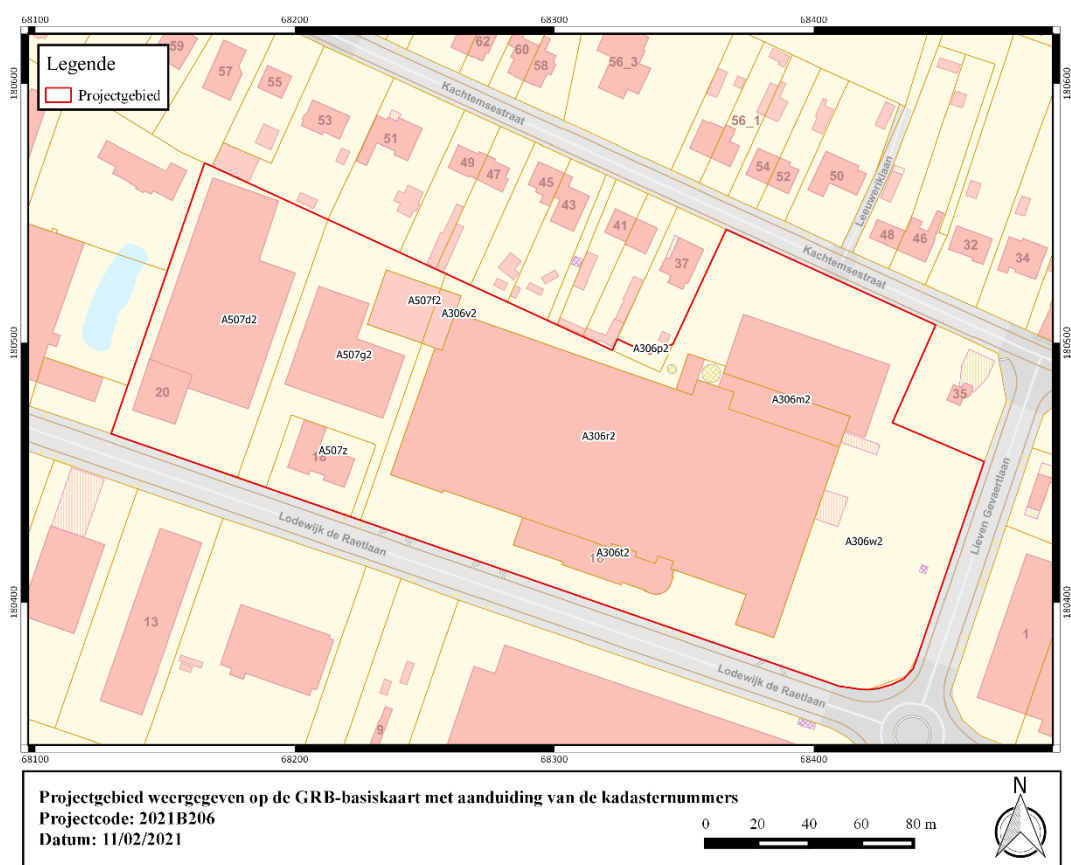
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

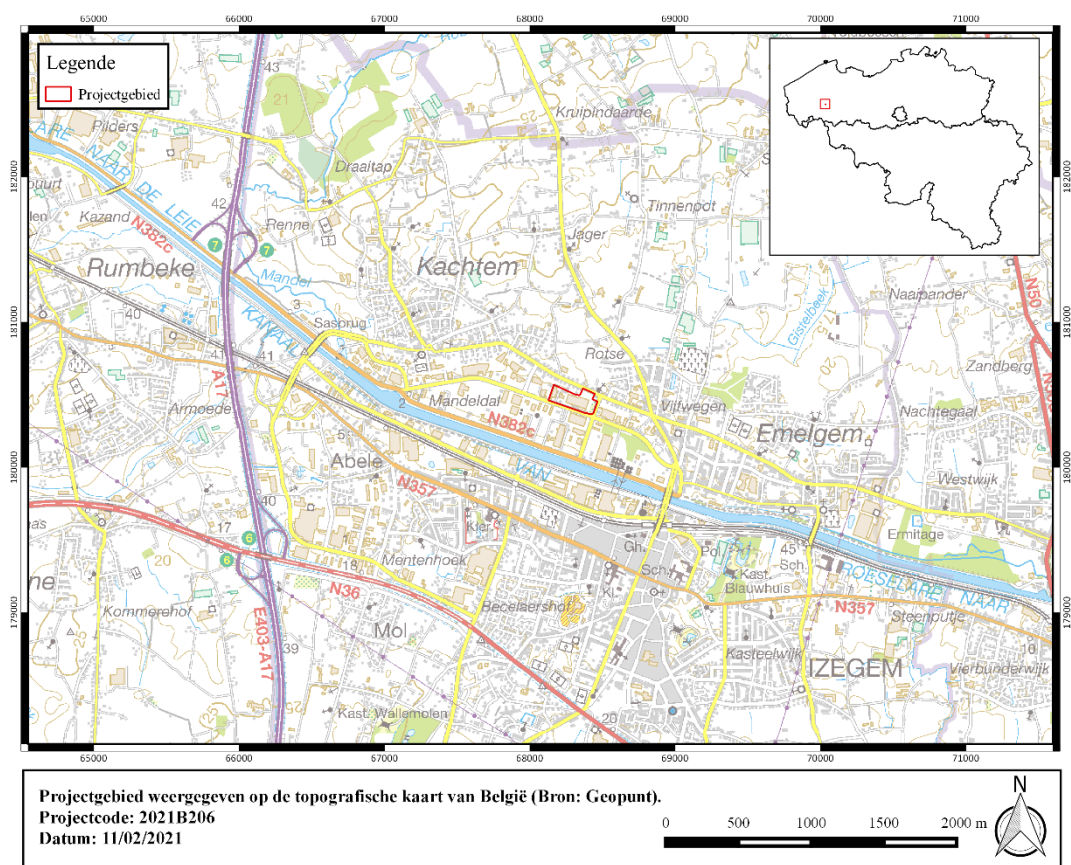
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Izegem
	Deelgemeente	/
	Postcode	8870
	Adres	Lodewijk de Raetlaan 16-18-20
	Toponiem	Lodewijk de Raetlaan 16-18-20
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 68121 Y _{min} = 180349 X _{max} = 68474 Y _{max} = 180594
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Izegem, Afdeling 2, Sectie A, nrs. 306p2, 306m2, 306t2, 306w2, 306r2, 306 v2 Izegem, Afdeling 5 Kachtem, Sectie A, nrs. 507f2, 507g2, 507z, 507d2 Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Jeroen Vanhercke (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Aaron Willaert (historicus) Julie Deryckere (archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van de bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als gebieden voor milieubelastende industrieën. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000 m² of meer beslaat.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt ca. 3,76 ha, de gecombineerde oppervlakte van de bodemingrepen bedraagt ca. 1,7 ha, vandaar de verplichting een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Het plangebied is op heden bebouwd. Deze bebouwing dient eerst verwijderd te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Izegem Lodewijk de Raetlaan 16-18-20 werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cf. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en de verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen

1.3.3 Historische context en bekende archeologie vindplaatsen

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek. De recente onderzoeken die voortvloeiden uit archeologienota's zijn geraadpleegd via loket.onroerend.erfgoed.be.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische bronnen, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen die zowel via Geopunt als via het Nationaal Geografisch Instituut (Cartesius) ter beschikking worden gesteld. Bijkomende cartografische bronnen zijn waar relevant bekomen via verder archiefonderzoek.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971, ter beschikking gesteld via Geopunt.

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

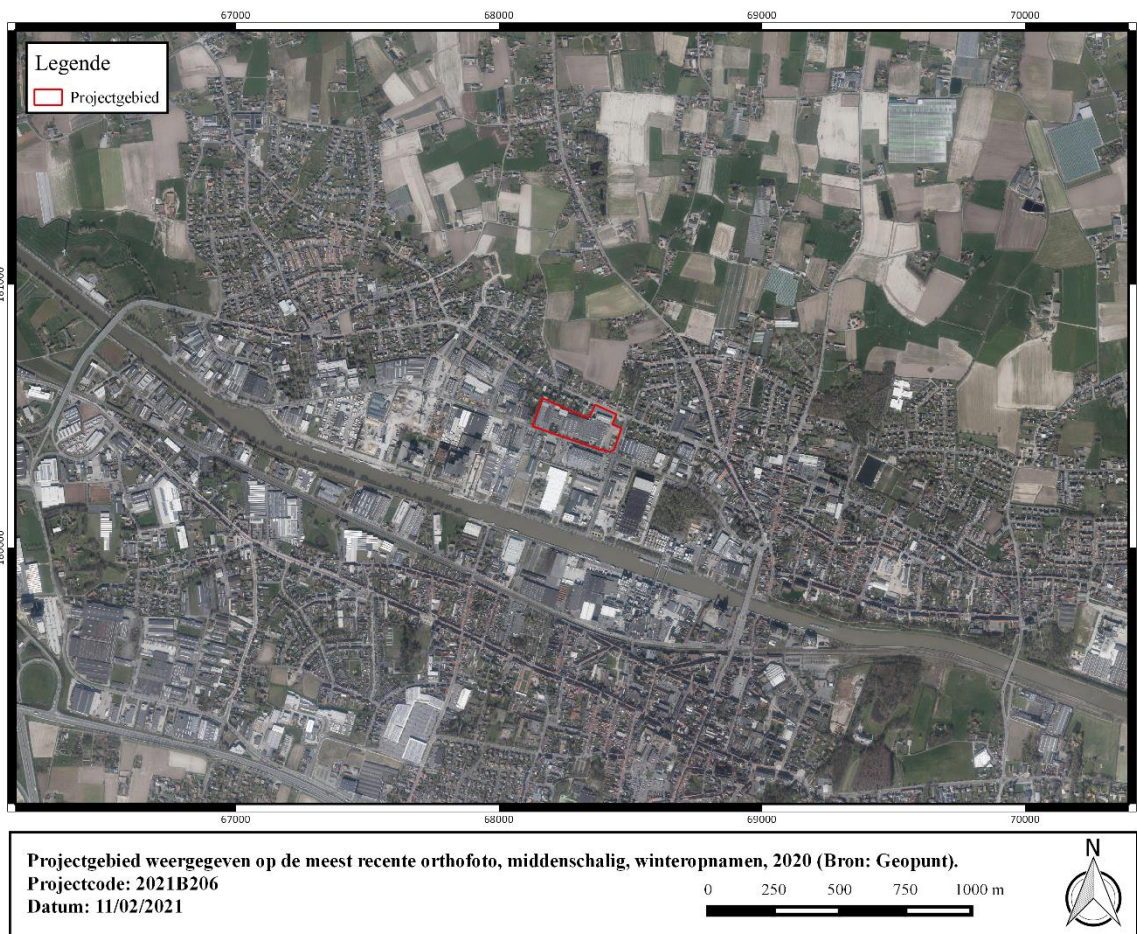
Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.4.1 Introductie tot het projectgebied

1.4.1.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen te Izegem, in de provincie West-Vlaanderen. Het terrein situeert zich langs de noordzijde van de Mandel, binnen de industriezone Mandeldal. Het ligt centraal tussen de deelgemeenten Kachtem en Emelgem waarvan de dorpskernen zich respectievelijk op 1 km en 1,7 km afstand bevinden. Het centrum van Izegem ligt 1,1 km naar het zuiden. Het terrein wordt afgebakend door de Lodewijk de Reatlaan in het zuiden, de Lieven Gevaertlaan in het oosten en de Kachtemsestraat in het noorden. De Mandel stroomt ca. 400 m ten zuiden van het projectgebied.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Geplande werken

1.4.1.2.1 Bestaande toestand

De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 3,76 ha. Binnen de projectgrenzen situeert zich een industrieel complex met omliggende verharding. In het zuidwestelijk terreindeel is een huisaanwezig met omliggende tuin.

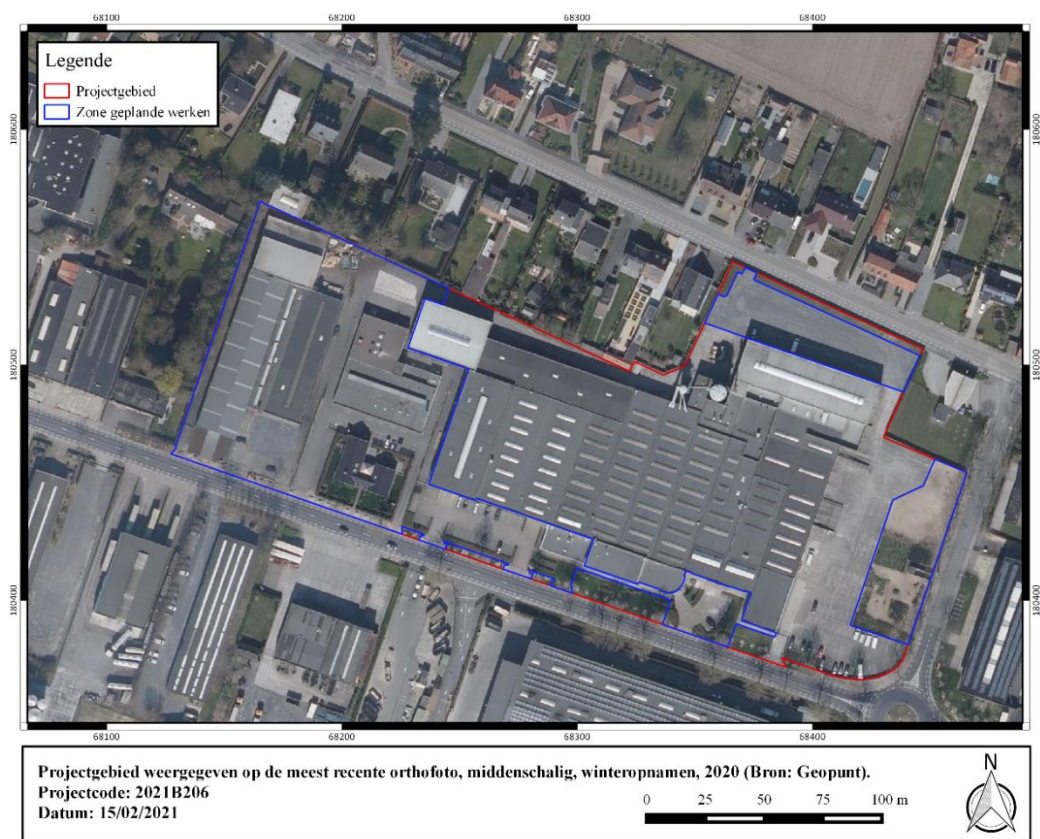
De geplande werken hebben betrekking op een oppervlakte van ca. 1,7 ha. Het westelijk polygoon van de geplande werken heeft een oppervlakte van ca. 1,34 ha. Van deze zone is op heden ca. 5053 m² bebouwd. Deze bebouwing betreft twee fabrieksgebouwen en een woonhuis. Onder het woonhuis situeert zich een bescheiden kelder. De rest van dit polygoon is verhard of in gebruik als tuin.

Het oostelijk polygoon heeft een oppervlakte van 1840 m² en is braakliggend. Het noordelijk polygoon heeft een oppervlakte van ca. 1860 m² en is verhard.

Het lokaal hoogtemodel doet een zekere mate van reliëfwijziging in het verleden vermoeden. Het centraal deel van het plangebied is gelegen op een hoogte van ca. 17.3 – 17.4 m TAW. Dit terreindeel is in het verleden opgehoogd en geëgaliseerd teneinde het geschikt te maken voor de aanwezige industriële bebouwing. Het westelijk polygoon van de geplande werken situeert zich deels op deze ophoging. Het uiterst westelijk deel is echter gelegen op een hoogte van 16.3-16.7 m TAW wat op basis van het omliggende terrein vermoedelijk eerder het oorspronkelijk maaiveld is. Ongetwijfeld zal de realisatie van de bestaande bebouwing wel een zekere impact gehad hebben op de bodemgesteldheid. Het oostelijk deel van de geplande werken is thans gelegen op een hoogte van ca. 17.6 – 18.4 m TAW. Vermoedelijk is dit terreindeel 1 tot 2 meter opgehoogd. Het noordelijk deel van de geplande werken is gelegen op een hoogte van ca. 17.5 – 19.2 m TAW. De zeer egale helling in het terrein toont aan dat deze van antropogene oorsprong is. De helling is gecreëerd teneinde de site toegankelijk te maken voor verkeer vanaf de Kachtemsestraat. Op basis van het omliggende terrein kan vermoed worden dat deze zone oorspronkelijk gelegen was op een hoogte van ca. 19 m TAW en dat het overgrote deel van deze zone tot ca. 1,5 m is uitgegraven.

Concreet kan aangetoond worden dat er binnen de projectgrenzen veelvuldig reliëfwijzigingen hebben plaatsgevonden. De precieze aard of omvang is op basis van de beschikbare gegevens niet met absolute zekerheid te bepalen.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

1.4.1.2.2 Ontworpen toestand

Nieuwe toestand

Westelijk polygoon

De opdrachtgever plant de uitbreiding van het centrale industriële complex. In functie hiervan wordt de bestaande bebouwing binnen de contour van de geplande werken gesloopt en de bestaande verharding uitgebrouwen. De nieuwbouw zal een oppervlakte hebben van ca. 7430 m² en wordt gefundeerd door middel van een vloerplaat en paalfunderingen. De paalfunderingen zijn aangeduid op onderstaand plan en worden gerealiseerd tot een diepte van ca. 3,5 m-mv. Het gebouw wordt niet onderkelderd.

Het nulpas van de aanbouw zal zich situeren op dezelfde hoogte als het bestaande centrale gebouw. Rekening houdende met de lagere ligging van het westelijk terreindeel zal deze zone moeten opgehoogd worden teneinde het nulpas van het bestaande gebouw te bereiken. De funderingsplaat zal dus grotendeels binnen deze ophoging vallen, de paalfunderingen zullen wél dieper reiken. Aansluitend ten zuiden van de nieuwbouw zal een laad- en loszone gerealiseerd worden over een oppervlakte van ca. 670 m². Het nulpas van deze laadkaai zal ca. 1,20 m lager liggen dan de nulpas van de nieuwbouw. Deze zone zal aldus niet opgehoogd worden. De maximale uitgraving ten aanzien van het bestaande maaiveld zal hier ca. 50 cm-mv bedragen. Het geplande nieuwbouwgedeelte ten zuiden van het bestaande gebouw zal over een oppervlakte van ca. 937 m² een half-ondergronds niveau hebben dat ca. 80 cm dieper gelegen is dan de rest van het gelijkvloers. Gelet op de huidige hoogteligging zal er daartoe een bijkomende uitgraving van ca. 75 cm –mv noodzakelijk zijn. Daarnaast wordt in deze zone eveneens een liftschacht aangelegd die zal reiken tot op een diepte van ca. 1,8 m –mv.

Rondom de nieuwbouw wordt nieuwe verharding gerealiseerd. Ten noorden van de nieuwbouw zal deze verharding op een hoogte liggen die overeenkomt met het nulpas van de nieuwbouw, ten zuiden van de nieuwbouw zal de verharding lager liggen. Tevens worden op verschillende plaatsen groenstroken voorzien. De nieuwe verharding en groenzone wordt gerealiseerd over een gecombineerde oppervlakte van ca. 5270 m². Concreet kan ter hoogte van de volledige buitenaanleg uitgegaan worden van een bodemingreep van max. 50 cm-mv.

In functie van de geplande werken wordt tevens nieuwe riolering voorzien die zal aansluiten op nieuw te realiseren putten. De nieuwe putten worden aangelegd tot een diepte van ca. 2,5 m-mv. Daarnaast zullen langs de westzijde van het terrein verschillende infiltratiebuizen worden aangelegd op een diepte van ca. 1 m -mv

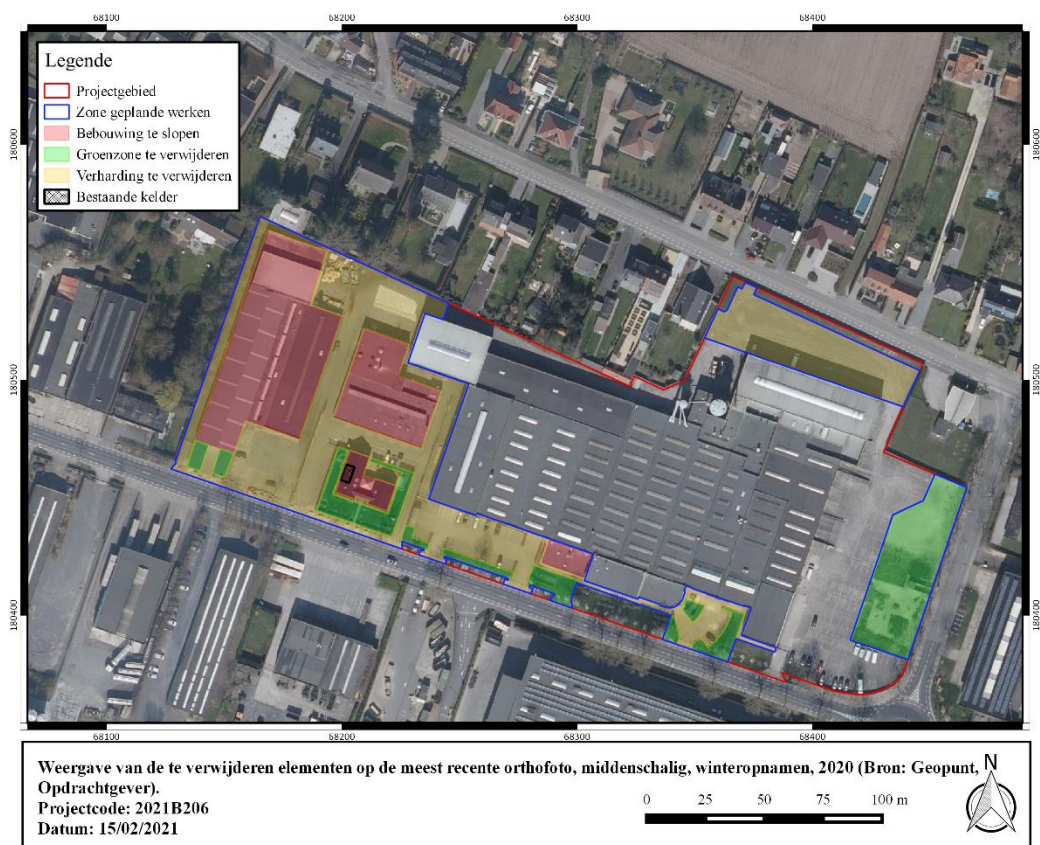
Noordelijk polygoon

In het noordelijk polygoon wordt de bestaande steenslag verharding vervangen door een parking in betonverharding en waterdoorlatende klinkers. Het bestaand reliëf blijft hier optimaal behouden. Hier dient met een bodemingreep rekening gehouden te worden van ca. 50 cm-mv. De riolering die in deze zone reeds aanwezig is blijft onaangeroerd.

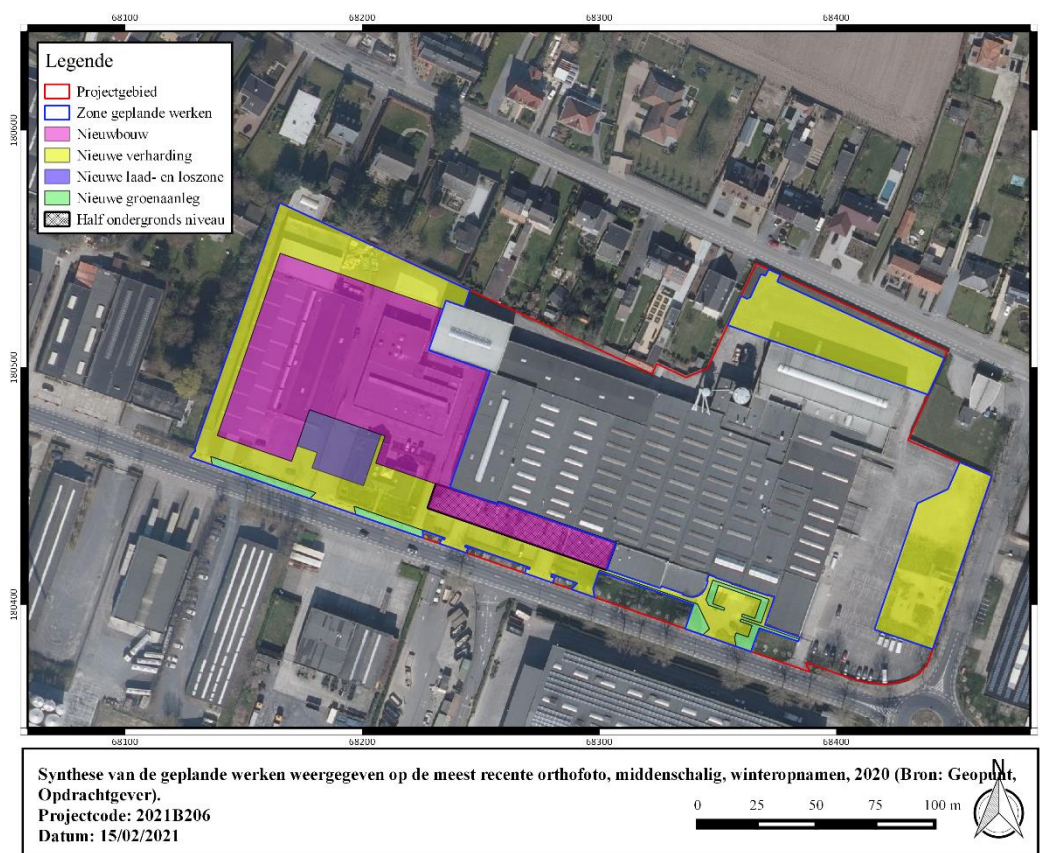
Oostelijk polygoon

Ook in het oostelijk polygoon wordt een nieuwe parking voorzien in betonverharding en waterdoorlatende klinkers. Deze parkeergelegenheid zal aansluiten bij een bestaande parking. Voorafgaand aan de realisatie van deze parking zal de aanwezige ophoging met een hoogte tussen de 0,3 en 1 m verwijderd moeten worden. Na het verwijderen van deze ophoging wordt een bodemingreep voorzien tot ca. 50 cm-mv.

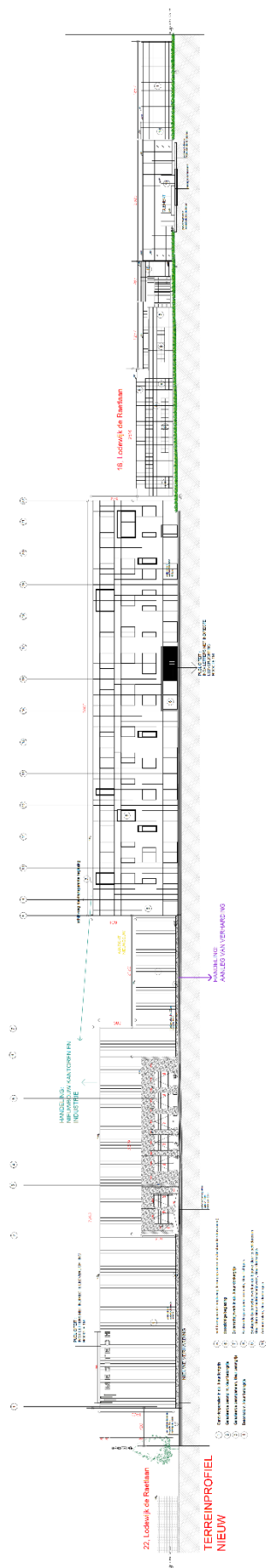

Figuur 6: Weergave van de te verwijderen elementen op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

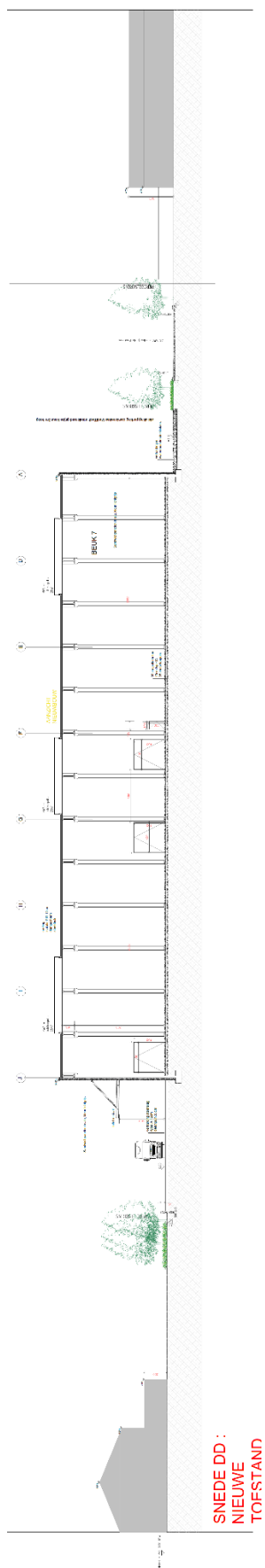

Figuur 7: Synthese van de geplande werken weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

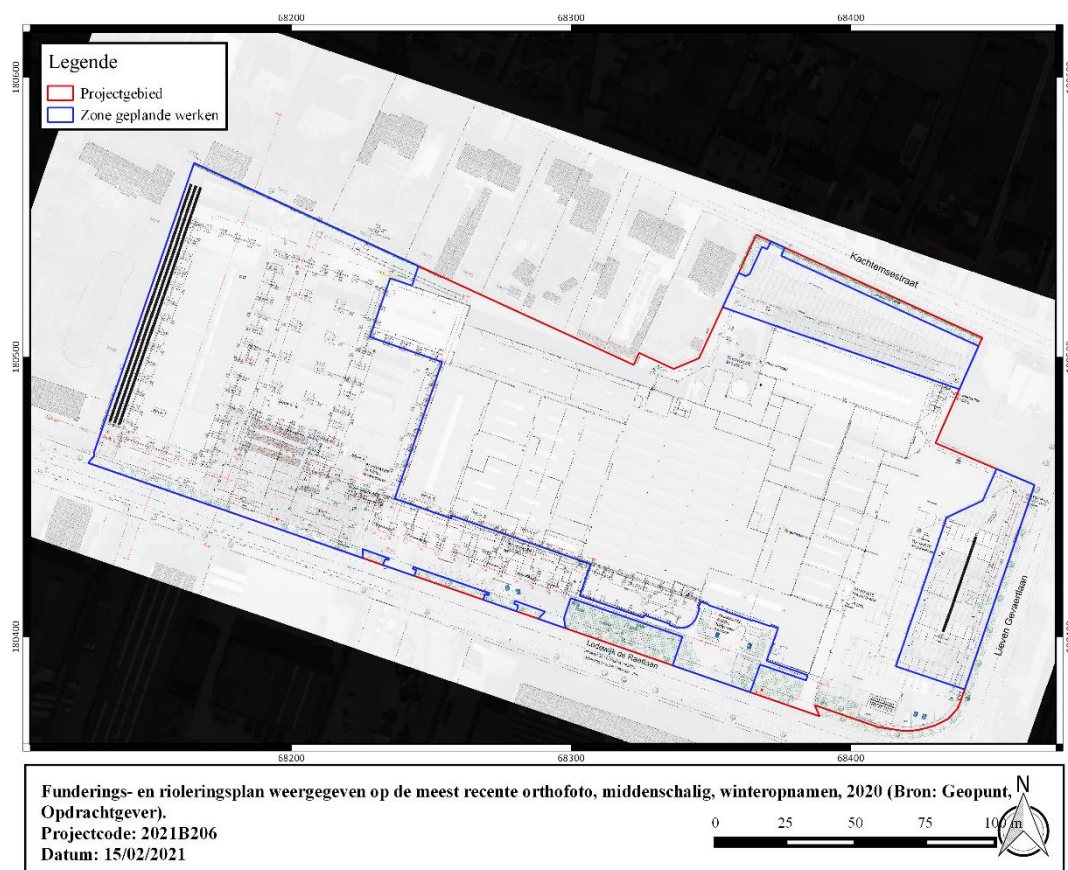

Figuur 8: Terreinprofiel nieuwe toestand (Bron: Opdrachtgever).

Figuur 9: Snede DD (Bron: Opdrachtgever).

Figuur 10: Funderings- en rioleringsplan weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt, Opdrachtgever).

1.4.2 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Moen (Formatie van Kortrijk)
Quartair	Type 3, Type 3a
Bodemtypes	OB, Sdp, Scc(h), Zcc(h), Zbc
Potentiële bodemerosie	Onbekend
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	16,1 m TAW – 18,6 m TAW
Hydrografie	Leiebekken, Deelbekken van de Mandel

1.4.2.1 Landschappelijke situering

Landschappelijk is het plangebied gelegen in de stedelijke gebieden en havengebieden.

Het plangebied is gelegen op het Weichseliaan terras langs de noordelijke zijde van de Mandelvallei. De depressie van de Mandel sluit aan bij de Vlaamse Vallei die morfologisch gekenmerkt wordt door een relatief vlak reliëf. Tijdens de beginfase van het Peniglaciaal hebben zowel de Leie als de Mandel een grote laterale uitbreiding gekend waardoor de volledige breedte van de vallei werd ingenomen. Tijdens het Tardiglaciaal, dat wordt gekenmerkt door een beduidende klimaatsverbetering, op enkele koude fases na, komt een eind aan dit sedimentatiepatroon. Belangrijk is een hervatting van fluviatiele activiteit met in een eerste fase een uitschuring van de huidige valleien. De rivieren nemen een meanderend patroon aan waarbij zowel Leie als de Mandel een underfit river worden in een bovenmaatse vallei.

De Mandelvallei vormt dus het overmaatse (500 à 700 m brede) subsequente zijdal van het Leiedal tussen Oostrozebeke en Roeselare. Aan de voet van de zeer afgevlakte dalflanken kan men zandige laagterrasresten herkennen, gelegen op een hoogte van ca. 17 m TAW. Meer richting de rivier ligt de iets lager gelegen, meer kleiige dalbodem van de holocene vallei. Die alluviale vlakte waarin de rivier stroomt, ligt op +14 à +15 m, heeft een gemiddelde breedte van hoogstens 200 m en helt zeer langzaam naar het oosten. Ze vertegenwoordigt zoals hierboven vermeld het deels opge vulde holocene dal dat zich in de zandige opvulling van het boven-pleistocene dal ingesneden had¹.

Het plangebied is gelegen op de rand van het alluvium van de Mandel op een Weichseliaan terras. Het terrein liep oorspronkelijk vermoedelijk steil af in zuidelijke richting. Het lokaal hoogtemodel doet echter een zekere mate van reliëfwijziging in het verleden vermoeden. Het centraal deel van het plangebied is gelegen op een hoogte van ca. 17.3 – 17.4 m TAW. Dit terreindeel is in het verleden opgehoogd en geëgaliseerd teneinde het geschikt te maken voor de aanwezige industriële bebouwing. Het westelijk polygoon van de geplande werken situeert zich deels op deze ophoging.

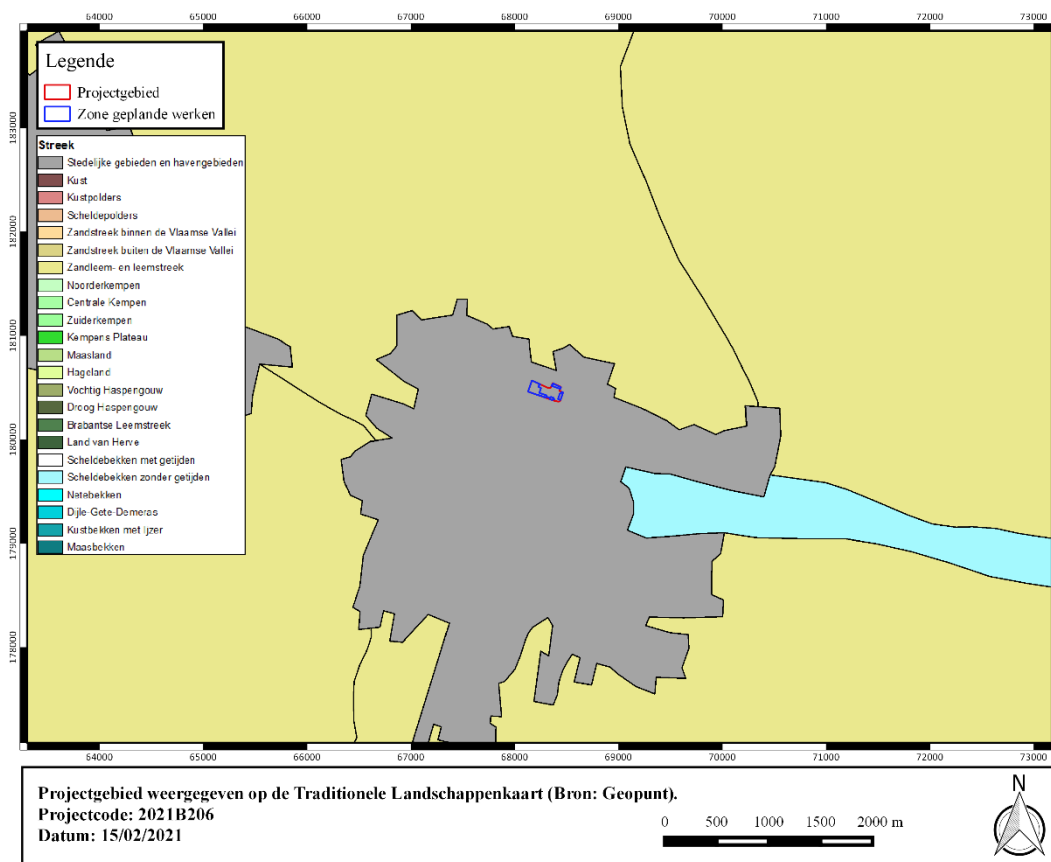
¹ De Moor, 1997

Het uiterst westelijk deel van het plangebied gelegen op een hoogte van 16.3-16.7 m TAW wat op basis van het omliggende terrein vermoedelijk eerder het oorspronkelijk maaiveld is. Ongetwijfeld zal de realisatie van de bestaande bebouwing wel een zekere impact gehad hebben op de bodemgesteldheid. Het oostelijk deel van de geplande werken is thans gelegen op een hoogte van ca. 17.6 – 18.4 m TAW. Vermoedelijk is dit terreindeel 1 tot 2 meter opgehoogd. Het noordelijk deel van de geplande werken is gelegen op een hoogte van ca. 17.5 – 19.2 m TAW. De zeer egale helling in het terrein toont aan dat deze van antropogene oorsprong is. De helling is gecreëerd teneinde de site toegankelijk te maken voor verkeer vanaf de Kachtemsestraat. Op basis van het omliggende terrein kan vermoed worden dat deze zone oorspronkelijk gelegen was op een hoogte van ca. 19 m TAW en dat het overgrote deel van deze zone tot ca. 1,5 m is uitgegraven.

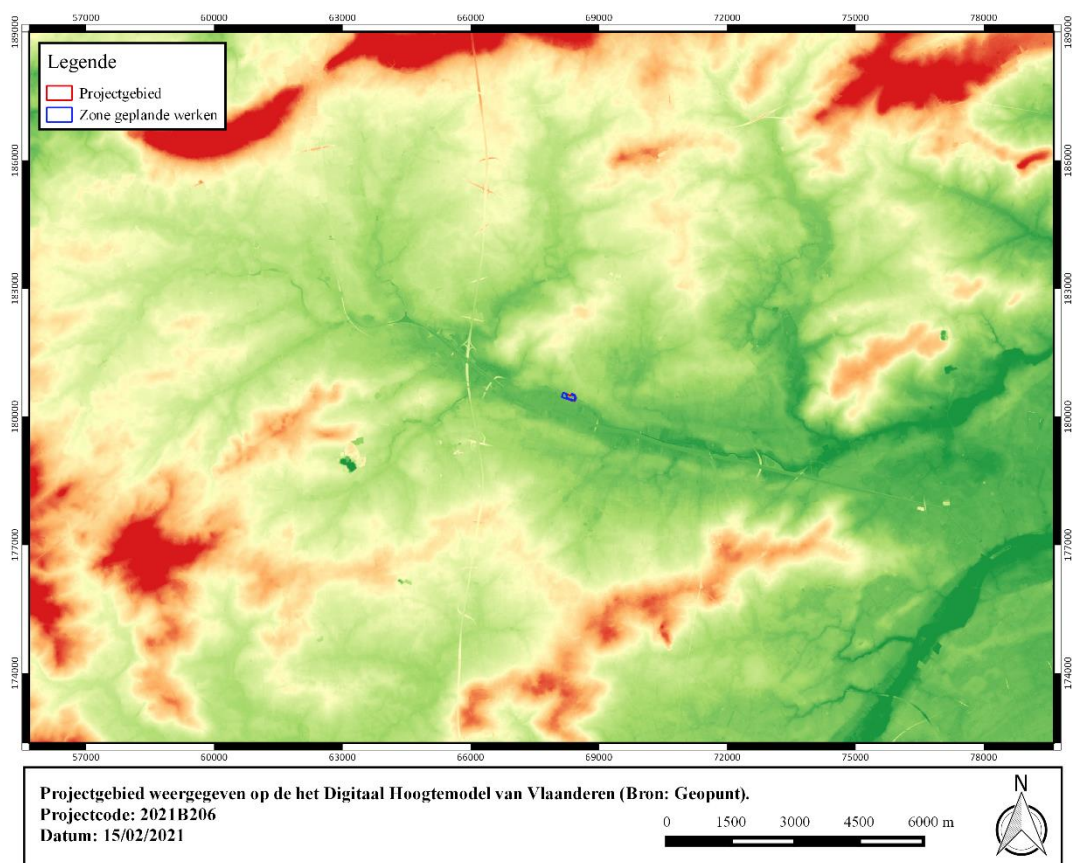
Concreet kan aangetoond worden dat er binnen de projectgrenzen veelvuldig reliëfwijzigingen hebben plaatsgevonden. De precieze aard of omvang is op basis van de beschikbare gegevens niet met absolute zekerheid te bepalen.

Hydrografisch is het plangebied gelegen in het Leiebekken, deelbekken van de Mandel.

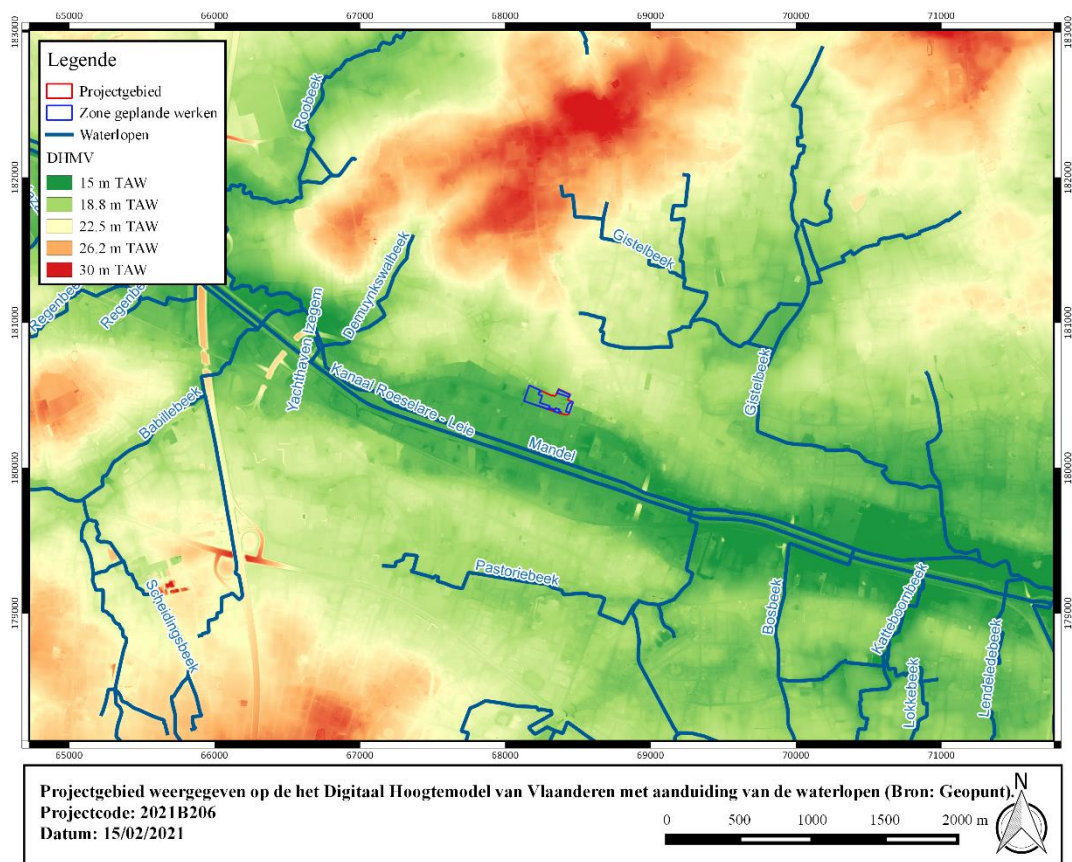

Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

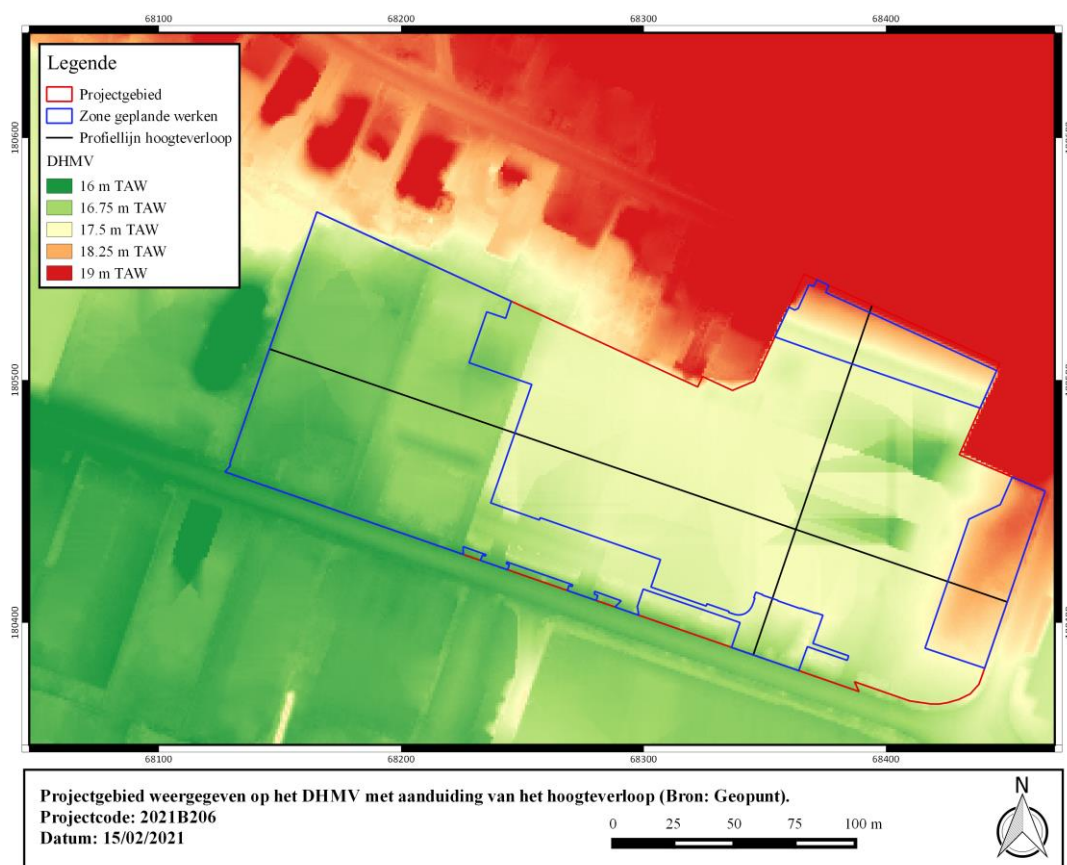
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

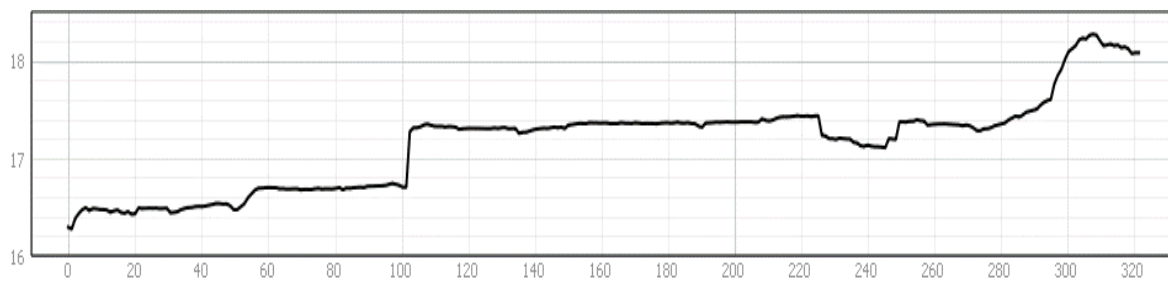

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen met aanduiding van de waterlopen (Bron: Geopunt).

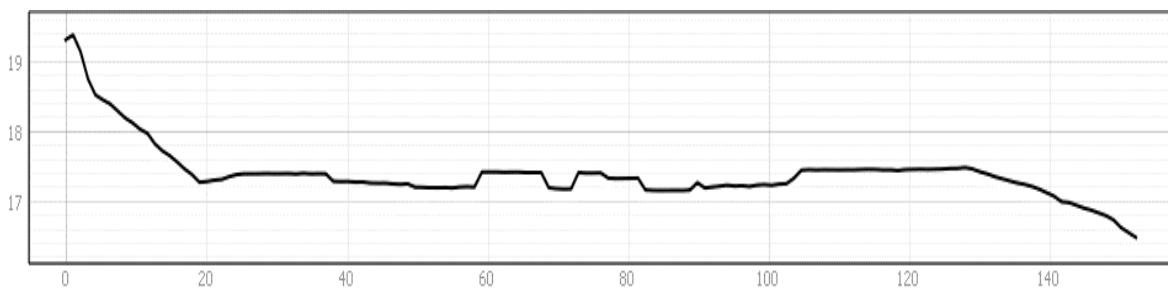

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 15: Hoogteverloop W-O

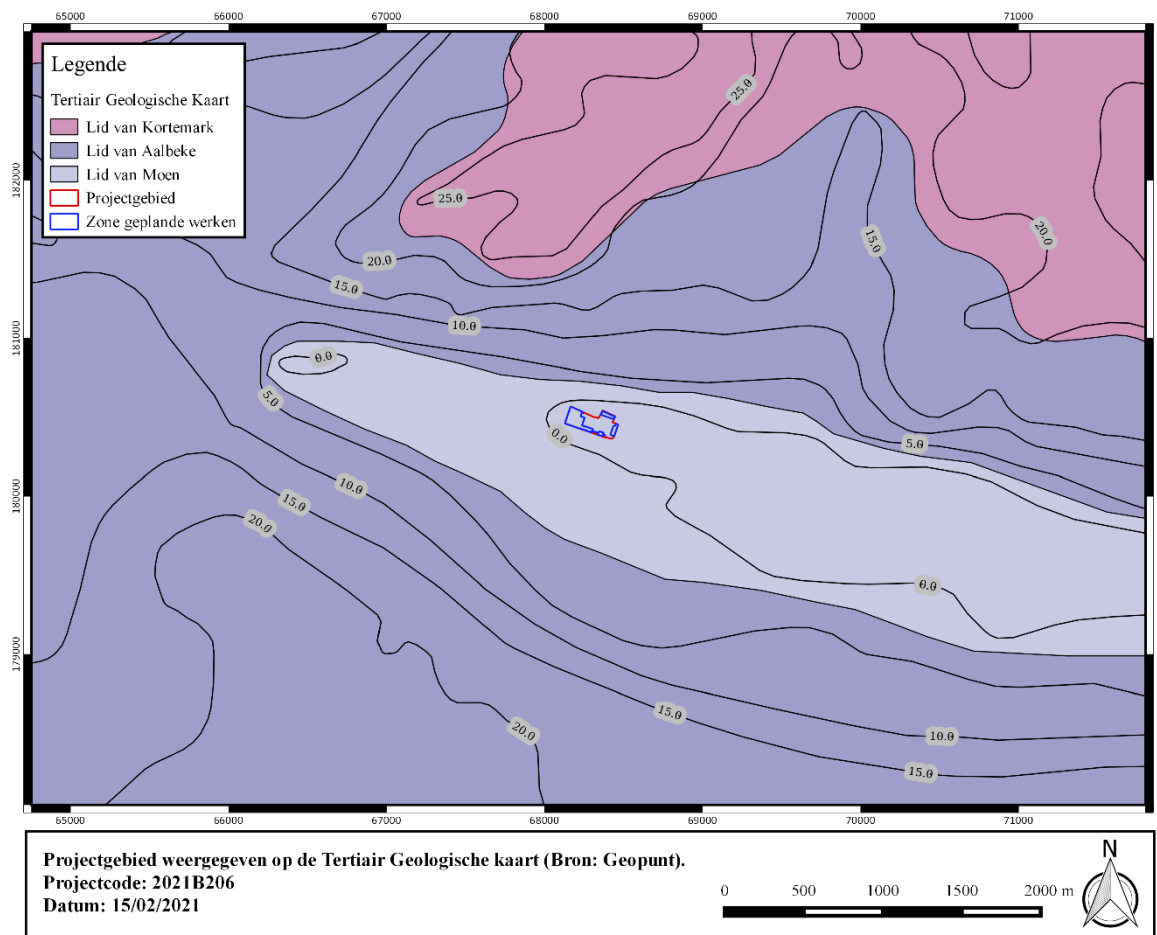

Figuur 16: Hoogteverloop N-Z

1.4.2.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Moen** (Formatie van Kortrijk). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het **Lid van Moen** is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

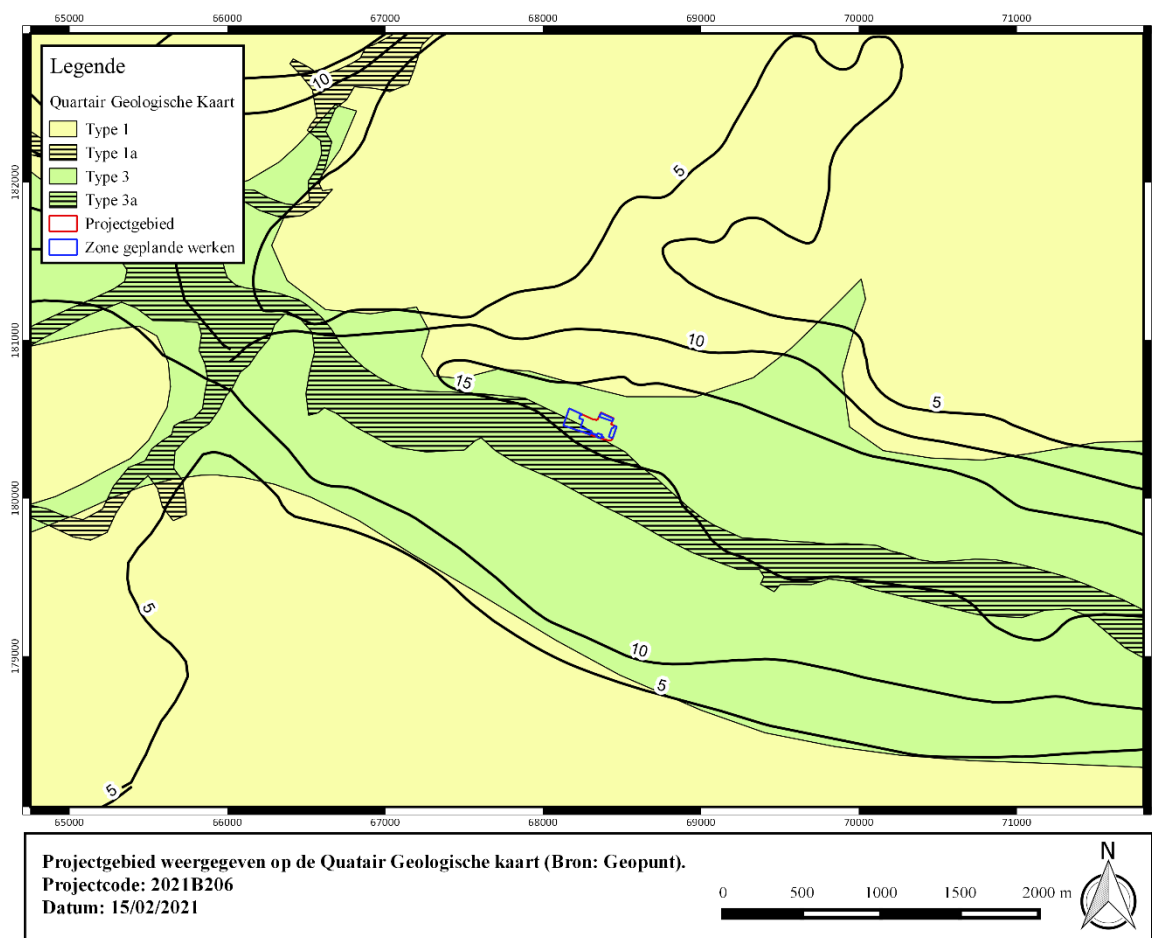
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is deels gelegen in het Quartair **Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 3a**. Het bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Binnen deze afzetting kunnen mogelijk hellingsafzettingen van het Quartair voorkomen. Lokaal kan deze eolische afzetting afwezig zijn. De top bestaat uit een fluviatiele afzetting (organochemisch en perimarien inclusief) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2.4 Bodemvormingsprocessen

De gegevens van de bodemkaart tonen binnen het projectgebied vijf bodemtypes. Naast een kunstmatig bodemtype dat wijst op verharding en bebouwing, zijn er lemig zandbodems en zandbodems gekarteerd

Het bodemtype **OB** is een kunstmatig bodemtype waarbij de natuurlijke bodem sterk verstoord kan zijn door de aanwezige verharding of bebouwing. Hierdoor is het niet altijd mogelijk de natuurlijke bodem te herkennen.

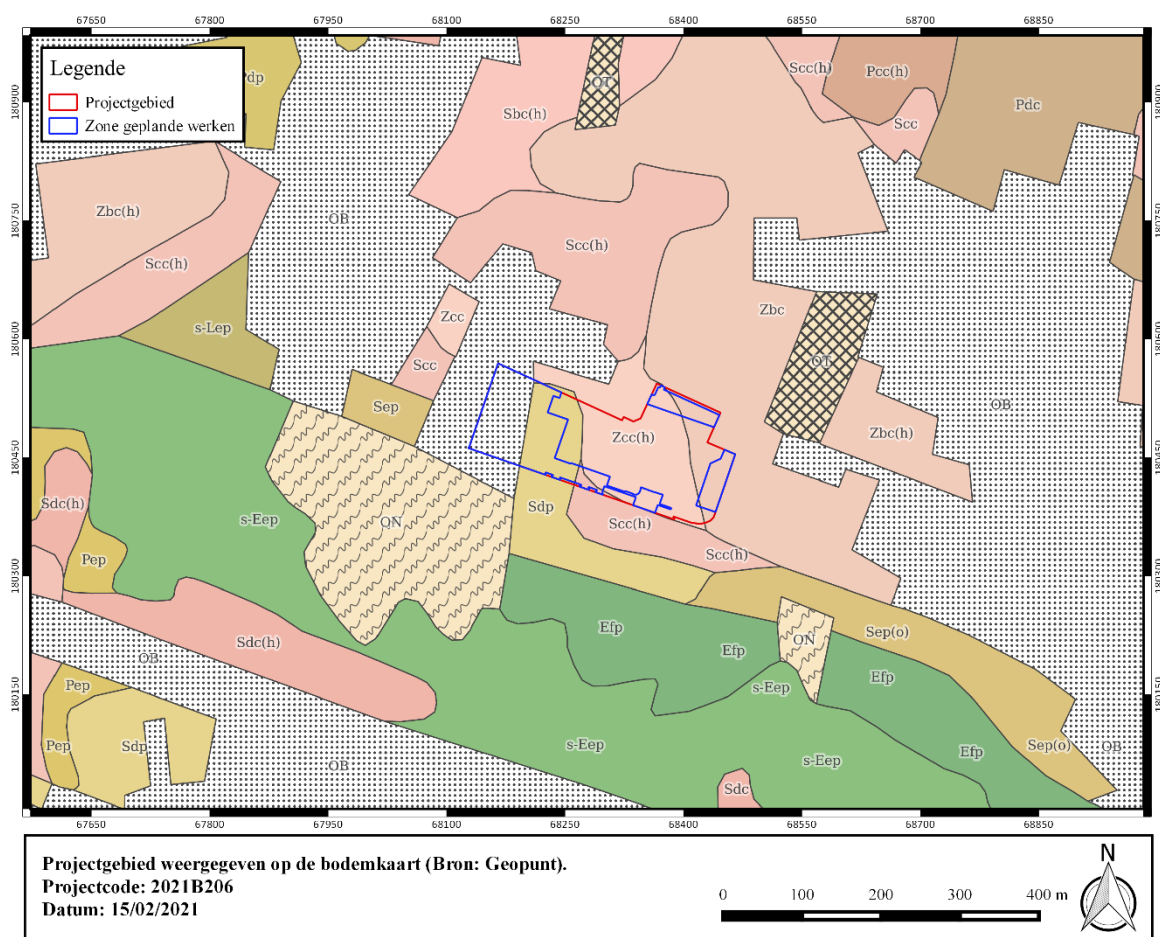
Het bodemtype **Sdp** is een matig natte lemig zandbodem zonder profiel. Onder bos is de Ap afwezig maar onder landbouwgrond is de Ap 30-40 cm dik en donker grijsbruin. Roestverschijnselen beginnen op 40-60 cm.

Het bodemtype **Scc(h)** is een matig droge lemig zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwvoor is 25-30 cm dik en donker grijsbruin. Soms rust deze op een weinig duidelijke kleur B horizont. De Bt begint op 40-100 cm (uitzonderlijk dieper). Deze is bruin tot geelbruin in het bovenste gedeelte en vertoont zeer bleekbruine zandige strepen en vlekken. In het onderste gedeelte komen gleyverschijnselen voor vanaf 60-90 cm. De overgangshorizont is iets grijzer en rust op de gedegradeerde Bt met roodbruine ijzerconcreties en bruine kleihoudende brokken.

Het bodemtype **Zcc(h)** is een matig droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

Het bodemtype **Zbc** is een droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. De roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 100 cm. Bij de eenheden met humusarme bovengrond zijn opgebouwd uit humusarm stuifzand waaronder soms een bedolven profiel voorkomt. In heuvelachtige landschappen wijst een geel of groenachtig materiaal op een invloed van glauconiethoudend Tertiair op de dekzanden. In de eenheden met klei-zandsubstraat komen voor in heuvelachtige gebieden waar Tertiaire formaties binnen boorbereik werden aangetroffen.

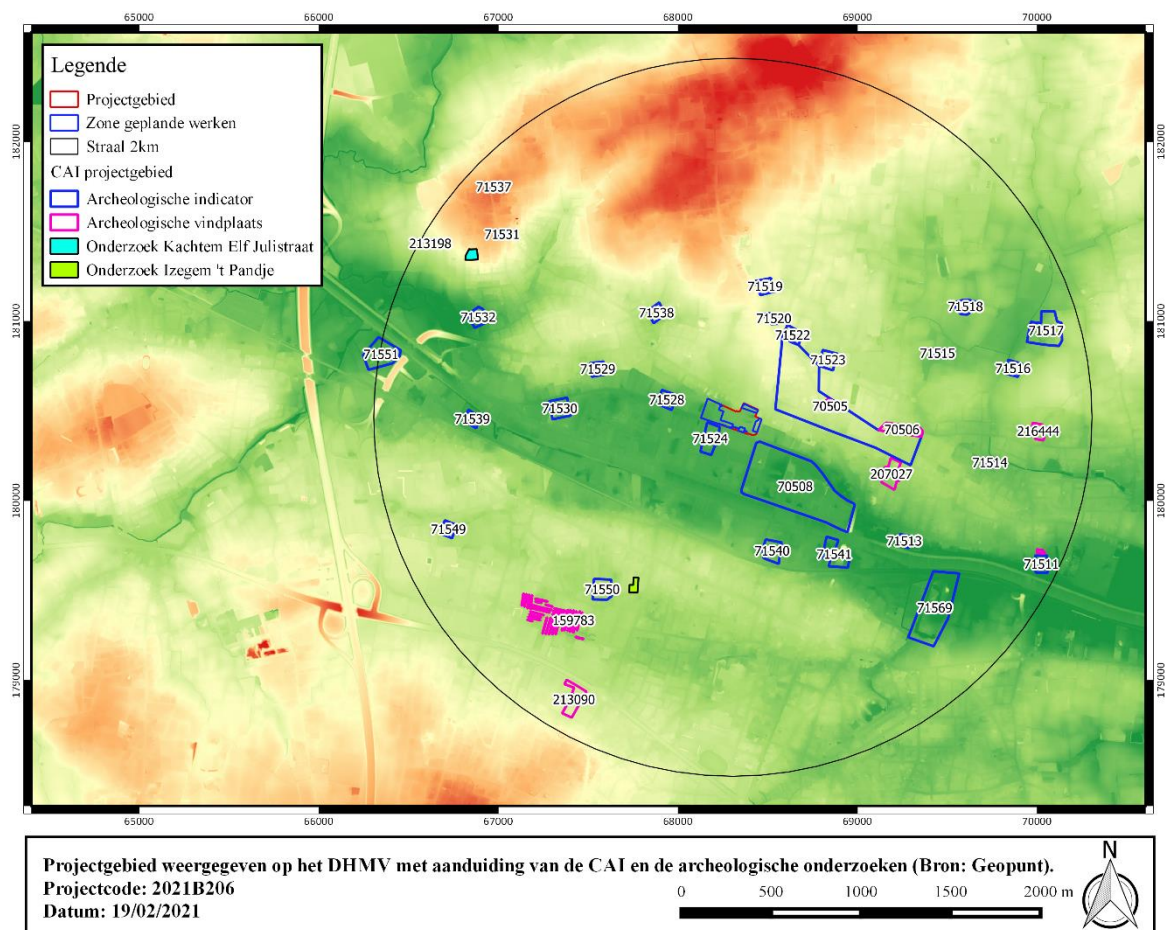

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.3 Historische en archeologische voorkennis

1.4.3.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Ter hoogte van het onderzoeksgebied zelf zijn geen archeologische vindplaatsen of indicatoren gekend. Binnen een straal van 2 km zijn er echter op meerdere locaties aanwijzingen voor menselijke aanwezigheid uit het verleden. Zo zijn er langs de terrasranden van de oude Mandelvallei meerdere aanwijzingen op bewoning sinds het neolithicum. Ook voor rondtrekkende groepen jager-verzamelaars zal dit landschap een zekere aantrekkingskracht hebben uitgeoefend. Uit de Romeinse periode zijn meerdere locaties gekend, waarvan de belangrijkste op korte afstand ten noordwesten van het projectgebied gelegen is. Te Emelgem werden 40 graven uit deze periode vastgesteld en 30 graven uit de Merovingische periode. Ook op enkele andere plaatsen in en op de rand van de Mandelvallei zijn in het recente verleden sporen uit de Romeinse tijd aangetroffen tijdens proefsleuvenonderzoek (bv. Izegem 't Pandje). De indicatoren uit de middeleeuwen bestaan hoofdzakelijk uit laatmiddeleeuwse omwalde hoevesites. Ten slotte werden in het zuidelijke deel van de vallei enkele restanten uit de Eerste Wereldoorlog aangetroffen.

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).

Recent archeologisch onderzoek (nog niet opgenomen in CAI).

ID 12553: Kachtem Elf Julistraat (2019)

Het bureauonderzoek wees op de aanwezigheid van een 18^e-eeuwse hoeve. Het proefsleuvenonderzoek bevestigde het bestaan van deze hoeve, oudere fasen werden niet gevonden. Verder onderzoek was niet noodzakelijk.²

ID 7359: Izegem 't Pandje (2018)

Het proefsleuvenonderzoek weest op een vrij dense hoeveelheid sporen. Er waren twee brandrestengraven aanwezig waarbij een bijgift in de vorm van een potje aan het licht kwam. Ten oosten hiervan werd een greppels aangesneden waarbij verschillende paalsporen op regelmatige afstand werden geregistreerd. Dit wijst mogelijk op een afbakende functie met palissade. Er werd een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving geadviseerd. De resultaten zijn nog niet beschikbaar.³

I. Archeologische vindplaatsen

70506	Opgraving (1954); NK: 250 meter Neolithicum: 4 neolithische woonhaarden – aardewerk – 40tal silexen Bron: Goeminne H. 1967-1968, West-Vlaanderen tussen Leie en Kustvlakte gedurende de Romeinse periode, onuitgegeven licentiaatsverhandeling Universiteit Gent.
70507	Opgraving; NK: 150 meter Romeinse tijd: een vierkante houten waterput met een beschoeiing van horizontale planken. In de put werd materiaal gevonden van de 1ste tot de 3de eeuw (vooral 1ste eeuw). Bron: Anseeuw J. 1987, Gallo-Romeinse waterputten in Vlaanderen. Een status quaestionis, onuitgegeven licentiaatsverhandeling RUGent.
76515	Opgraving (1983) Romeinse tijd: 6-tal fragmenten van een Romeinse maalsteen uit Eifelbasalt, Romeinse dakpanbrokken volle middeleeuwen: sporen van het oudste zaalkerkje, omstreeks het midden van de 13de eeuw vervangen door een driebeukige benedenkerk. In een derde bouwfase werd een driebeukige bakstenen hallekerk gebouwd. In 16de eeuw verwoest. Losse vondsten: klokkenoven, bouwmetaal, ceramiek, fragmenten 16de eeuwse grafzerk. Bron: DESPRIET Ph. 1983: Emelgem: Archaeologisch onderzoek van de Sint-Pieterskerk, in Archaeologia Mediaevalis, 25-26/02/1983, p. 66-67.

² Vanhercke, J. 2019.

³ Apers, T.e.a.2018.

159783	Mechanische prospectie (2011); NK: 15 meter Middeleeuwen: relatief brede gracht waarin 2 wandfragmenten grijs en 2 wandfragmenten rood aardewerk werden aangetroffen. De scherven zijn te dateren in de middeleeuwen, maar wellicht dateert de gracht zelf uit de nieuwe of nieuwste tijden - 2de brede gracht en enkele greppels - enkele kuilen, waaronder 3 recente paalkuilen van een erfafbakening Onbepaald: een grote ovale tot rechthoekige kuil waarin wat houtskoolrijk materiaal werd gevonden; echter niet te interpreteren als graf of houtskoolmeiler. Er werd geen vondstenmateriaal in aangetroffen, wat datering onmogelijk maakt. WO I: kuil met patronen uit WO I Bron: Wuyts F. & Steurbaut A. 2011, Izegem - Heibrugstraat. Rapportage archeologisch proefsleuvenonderzoek - juni 2011, GATE-rapport 23.
207027	Mechanische prospectie (2014); NK: 15 meter Middeleeuwen: greppels en kuilen, en mogelijke resten van een 'enclosure'. Nieuwe tijd: enkele kuilen Bron: Vander Ginst V., Smeets M. 2014: Het archeologisch vooronderzoek aan de Baronstraat te Izegem, Archeo-rapport 213, Kessel-Lo.
213090	Mechanische prospectie (2013) onbepaald: greppels en kuilen die mogelijk tot de metaaltijden of Romeinse periode behoren, echter zonder geassocieerd vondstenmateriaal. Romeinse tijd: Houtskoolrijke kuil, mogelijk brandrestengraf nieuwe tijd: grachten Bron: Wuyts F., Reniere S. 2013: Izegem-Hazelaarstraat. Rapportage archeologisch proefsleuvenonderzoek - januari/ februari 2013, GATE-rapport 51, Bredene.
216444	Mechanische prospectie (2017) onbepaald: houtskoolrijke kuil en greppeltje Bron: Bartholomieux B., Dierckx L. 2017: Izegem Haaipanderstraat (prov. West-Vlaanderen). Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek, Ingelmunster.

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

71511	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71513	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71514	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71515	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71516	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71517	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71518	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71519	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71520	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71522	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71523	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71524	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71528	Indicator cartografie; NK: 150 meter

	Late middeleeuwen: site met walgracht
71529	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71530	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71531	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71532	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71537	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71538	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71539	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71540	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71541	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71549	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71550	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71551	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
71569	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: site met walgracht

Toevalsvondst

70505	Toevalsvondst (1893); NK: 250 meter Romeinse tijd: Een 40-tal brandgraven met munten. Sporen van de brandstapel (2x0,5m) steeds van noord naar zuid. Midden in de brandstapel stond een ruwe urne en aan het noordelijke uiteinde van de brandstapel werden fijner vaatwerk, terra sigillata, terra rubra, terra nigra, Pompejaans rood aardewerk, zeepwaar, lokaal gebruiksaardewerk, fibulae en munten gevonden Merovingische periode: Een 30-tal inhumatiegraven met scramasaxen, lanspunten, messen, bijlen, umbo's en gedamasceerde gespen, parels van barnsteen. Bron: o.a. Thoen, H., Van Doorselaer A. 1980: Het Gallo-Romeinse grafveld van Emelgem, in: West-Vlaamse Archaeologica Monografieën I
-------	---

Metaaldetectie

213198	Metaaldetectie (2017); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: bronzen beeldje van leeuw, mogelijk volle middeleeuwen
--------	--

Onbepaald

70508	Onbepaald; NK: 250 meter Onbepaald: weg
-------	---

1.4.3.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

In de omgeving van de stad Izegem kon zeer vroege menselijke aanwezigheid vastgesteld worden in de vorm van neolitische vondsten (4.400 voor Christus - 1800 voor Christus) in de Mandelvallei en meer bepaald te Izegem met onder meer in 1888-1889 een belangrijke ontdekking van een prehistorische site op de rechter oever van de Mandel met een honderdtal van fragmenten van bewerkte silexstenen.

De vroegste overleveringen van de omgeving van Izegem spreken over de christianisatie van deze streken rond ca. 650 door Sint-Tillo. Bouw van eerste houten kerkje. In 1112 wordt het patronaatsrecht van de kerk van Izegem toegewezen aan het Sint-Maartens klooster van Doornik. De oudste vermelding van de eigenlijke stadsnaam is in 1066 als "Isinchehem" in een oorkonde van graaf Boudewijn V. De etymologische betekenis zou neerkomen op: woning van de lieden van Iso.

Tijdens het ancien régime is het huidige grondgebied verdeeld in verscheidene heerlijkheden die ressorteren onder het leenhof van Kortrijk of onder de zaal van Ieper. Het Hof van Izegem was hierbij de belangrijkste en grootste heerlijkheid. Onder het bewind van Gewijde van Dampierre werden de Mandel verbreedt en de bruggen te Izegem en Ingelmunster verhoogd. De Mandel speelt een belangrijk rol in de economische ontsluiting van de stad, dat een belangrijk centrum van de lijnwaadnijverheid wordt. Vanaf het einde van de 14de eeuw komt er een bloeiende lijnwaadmarkt tot stand.

In de 16de eeuw is Izegem reeds uitgegroeid tot een dominerend handelscentrum binnen de Mandelvallei en kent in de eerste helft van de 16de eeuw een bloeiende linnennijverheid met uitvoer naar Gent, Antwerpen en Brugge om verscheept te worden naar Spanje en Engeland. Er zijn vier blekerijen gekend in Izegem. In de tweede helft van de 16de eeuw gaat de linnenmarkt echter langzaam achteruit door fiscale hervormingen onder de hertog van Alva en de langzame verzanding van de Mandel. De beeldenstorm (1566), gevolgd door de Tachtigjarige oorlog (1568-1648) zorgt voor de verdere teloorgang. Talrijke ambachtslieden -voornamelijk wevers- verlaten Izegem om zich onder meer te vestigen te Brugge en Kortrijk. Hoewel Izegem in 1582 tot Graafschap verheven wordt, zorgen plunderingen en de pestepidemie voor een verdere teloorgang aan het einde van de 16de eeuw.

Izegem blijft echter ook in de 17de eeuw, ondanks het gedeeltelijk verval, een belangrijk centrum voor fijnlinnenfabricage. Tijdens de Frans-Spaanse oorlogen wordt Izegem geregeld bezet door Franse troepen. De 18de eeuw brengt nieuwe voorspoed met tijdens het Oostenrijks bewind een expansieperiode voor de linnenweverij en huisnijverheid. Vanaf 1794 ontwikkelt de schoenindustrie zich in de stad.

Hoewel de landbouwactiviteiten aan het begin van de 19de eeuw blijven dalen, zorgt het toenemend belang van vlas voor een groeiend aantal vlasschuren in de tweede helft van de 19de eeuw om zo de linnenweverijen en de vlasspinnerijen in het centrum bevoorraden. Tevens ontwikkeling van de cichoreiteelt met vele asten bij boerderijen als gevolg. In 1817 krijgt Izegem de titel van stad⁴.

⁴ De Gunch, 2001; Izegem [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14453> (Geraadpleegd op 10-02-2021)

Circa 1830 stort de linnenmarkt in, onder meer door de teloorgang van de Franse afzetmarkt, de Engelse concurrentie en het wantrouwen tegenover het mechanische productieproces. De uiteindelijke mechanisatie in de tweede helft van de 19de eeuw zorgt echter voor een heropbloei.

In de tweede helft van de 19de eeuw stijgt het belang van de schoen- en borstelnijverheid, onder meer als reactie op de recessie in de linnensector. Als gevolg van de naaimachine start de mechanisatie in de jaren 1860 met de eerste fabriek in 1888. De bloeiende schoennijverheid leidt tevens tot het ontstaan van tal van nevenindustriën. De borstelnijverheid groeit verder uit de weefnijverheid, die nood had aan specifieke borstels. Vanaf ca 1860 komt ook hierin een massaproductie tot stand. Zowel de borstel- als de schoenenproductie gebeurt in de grote fabrieken volledig mechanisch, respectievelijk vanaf 1906 en 1909. Desondanks blijven de kleinere familiebedrijfjes, die nog deels of volledig ambachtelijk werken, verder bestaan.

Voor de verdere bloei van de stad was ook de economische ontsluiting van belang. Deze werd gestimuleerd door de uitbreiding van het weggennet vanaf het begin van de 19de eeuw en het graven van het kanaal Roeselare – Leie tussen 1862-1872. Daarnaast werd in 1909 de tramlijn Ardoos-Izegem-Wevelgem aangelegd.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog ligt Izegem in het Duitse "operationengebied", waardoor de stad voornamelijk een verzorgings- en bevoorradingsfunctie heeft. Gedurende de hele oorlog speelt Izegem een belangrijke rol in de opvang van Duitse gewonden. Verschillende Duitse troepen worden hier ingekwartierd. In 1917 wordt een vliegveld aangelegd aan de zuidzijde van de Roeselaarsestraat. De Duitsers verbeteren de wegeninfrastructuur en breiden het buurtspoorwegennet uit. Izegem kent slechts beperkte verwoestingen onder meer door kleinere luchtaanvallen in 1917.

In het interbellum kent de schoen- en borstelindustrie een bloeiperiode. Verschillende fabrieken worden na enige tijd verhuisd van de stadskern naar de wijdere omgeving rond het stadscentrum. Tijdens WOII wordt Izegem vooral bij de start onder vuur genomen. Vanaf de jaren '50 ontstaat een neergang van de schoen- en borstelnijverheid. De zone van nieuwe industrieterreinen waar het projectgebied deel van uitmaakt, ook het "Mandeldal" genaamd, ontstond vanaf 1969 ten noorden van het kanaal⁵.

⁵ De Gunch, 2001; Izegem [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14453> (Geraadpleegd op 10-02-2021)

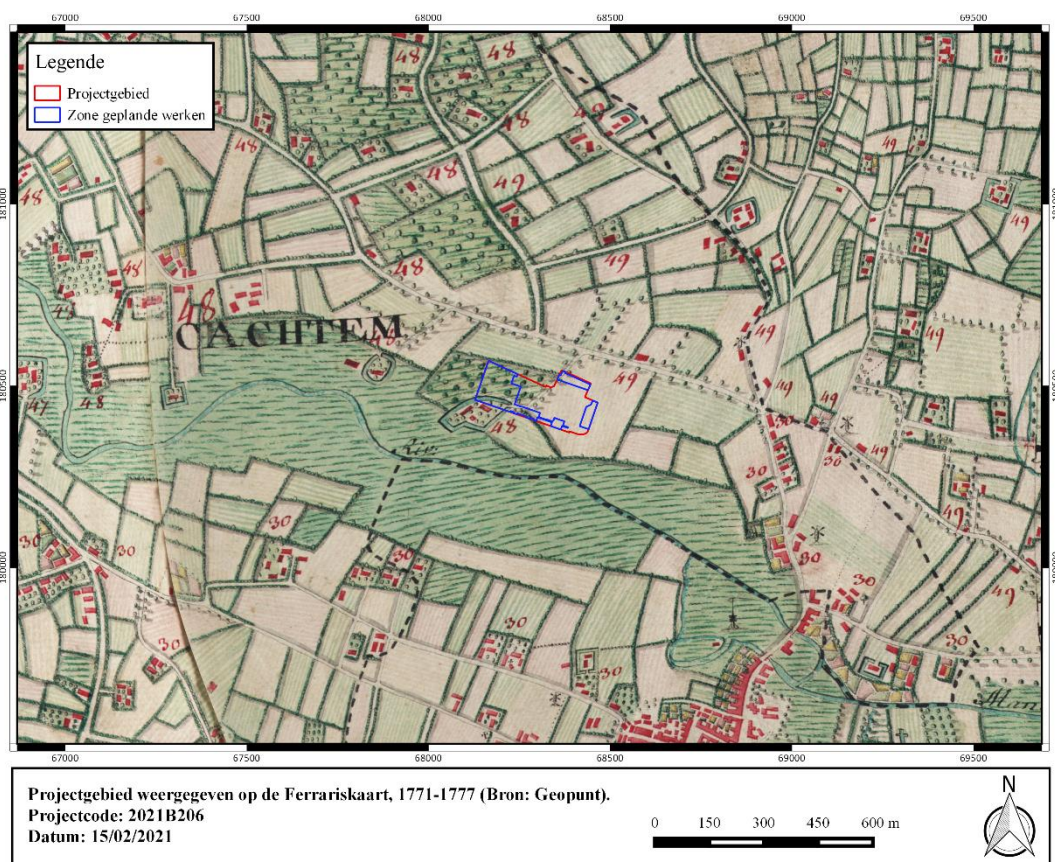

1.4.3.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

De Ferrariskaart karteert het oostelijk terreindeel als akker. In het noordwestelijk deel van het plangebied situeert zich een boomgaard. In het zuidwesten snijdt het plangebied een site met walgracht aan. De omwalling omgeeft een wooneiland met 3 gebouwen. Het plangebied wordt centraal aangesneden door een noord-zuid georiënteerde, met bomen omzoomde weg. Op basis van de ligging van de Kachtemsestraat moet het plangebied echter vermoedelijk iets noordelijker gesitueerd worden en valt het plangebied aldus niet samen met de omwalde site. De Ferrariskaart toont duidelijk de dualiteit tussen enerzijds de hoger gelegen akkers en anderzijds de weilanden binnen het alluvium van de Mandel. Het plangebied lijkt zich precies ten noorden van het meersgebied te situeren waardoor het vermoedelijk vanouds geschikt was voor bewoning.

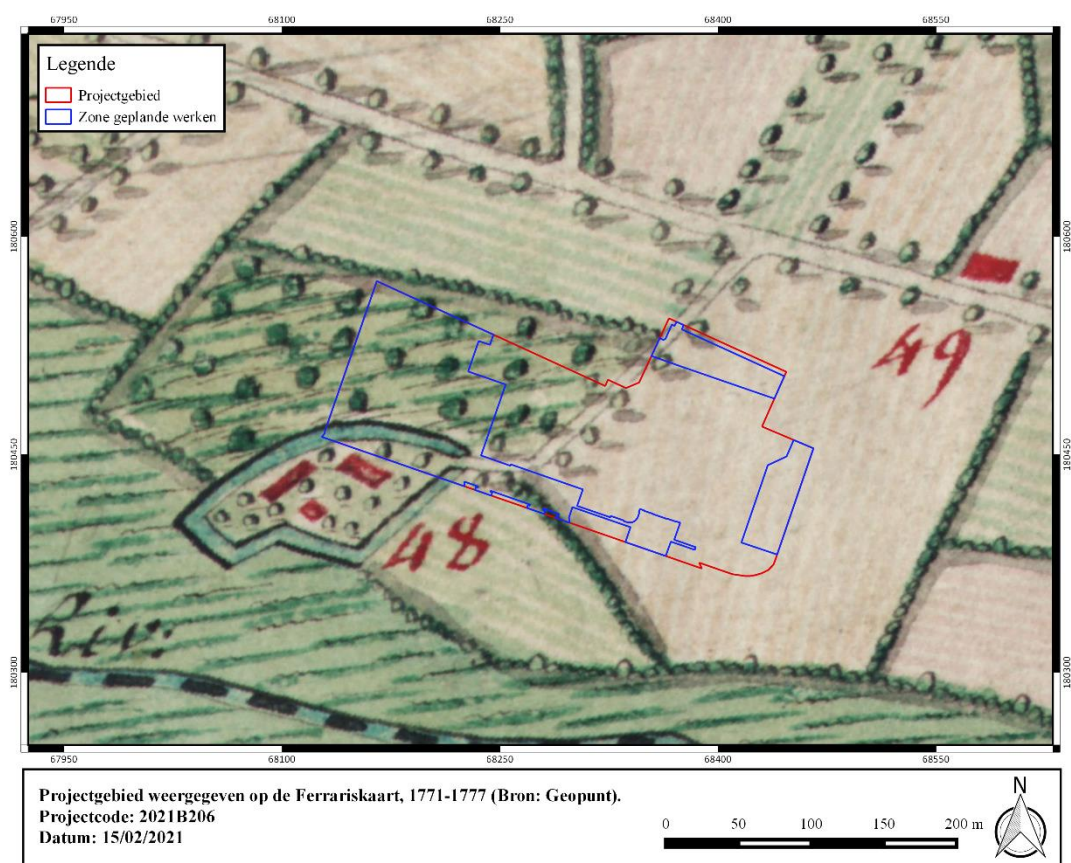
Op de Atlas der Buurtwegen en Popp-kaart krijgt het terrein geen verdere invulling. De site met walgracht situeert zich duidelijk ten zuiden van het terrein. De noord-zuid georiënteerde toegangsweg is wel nog op de kaarten waar te nemen.

De topografische kaart van het NGI uit 1967 geeft binnen het projectgebied geen gebouwen aan. Dit is in overeenstemming met de oprichting van de industriezone Mandeldal in 1969. Op de orthofoto uit 1971 zijn wel reeds enkele industriële gebouwen binnen het projectgebied te herkennen zijn (cfr.infr.) Op de kaart uit 1967 is net ten zuiden van het terrein nog een restant van de bebouwing en gracht van de site met walgracht te herkennen. De toegangsweg naar deze site, of de restanten ervan, doorkruist het centrale deel van het plangebied.

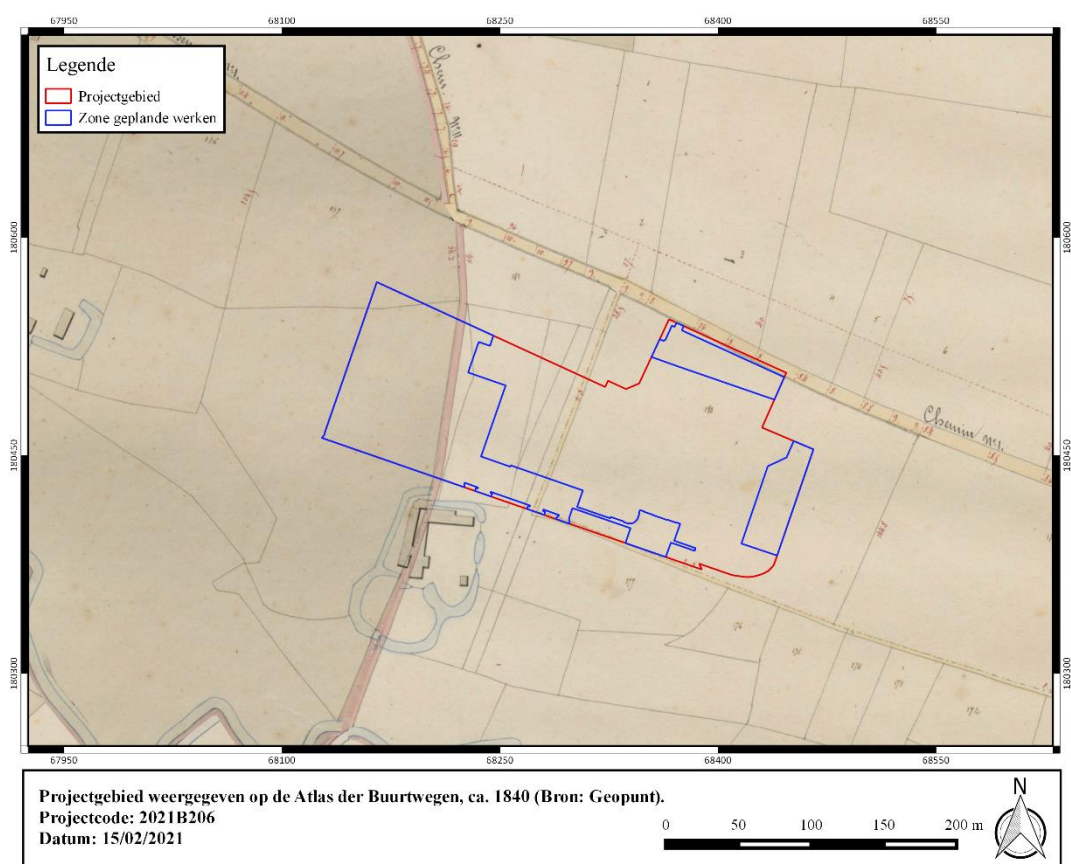

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

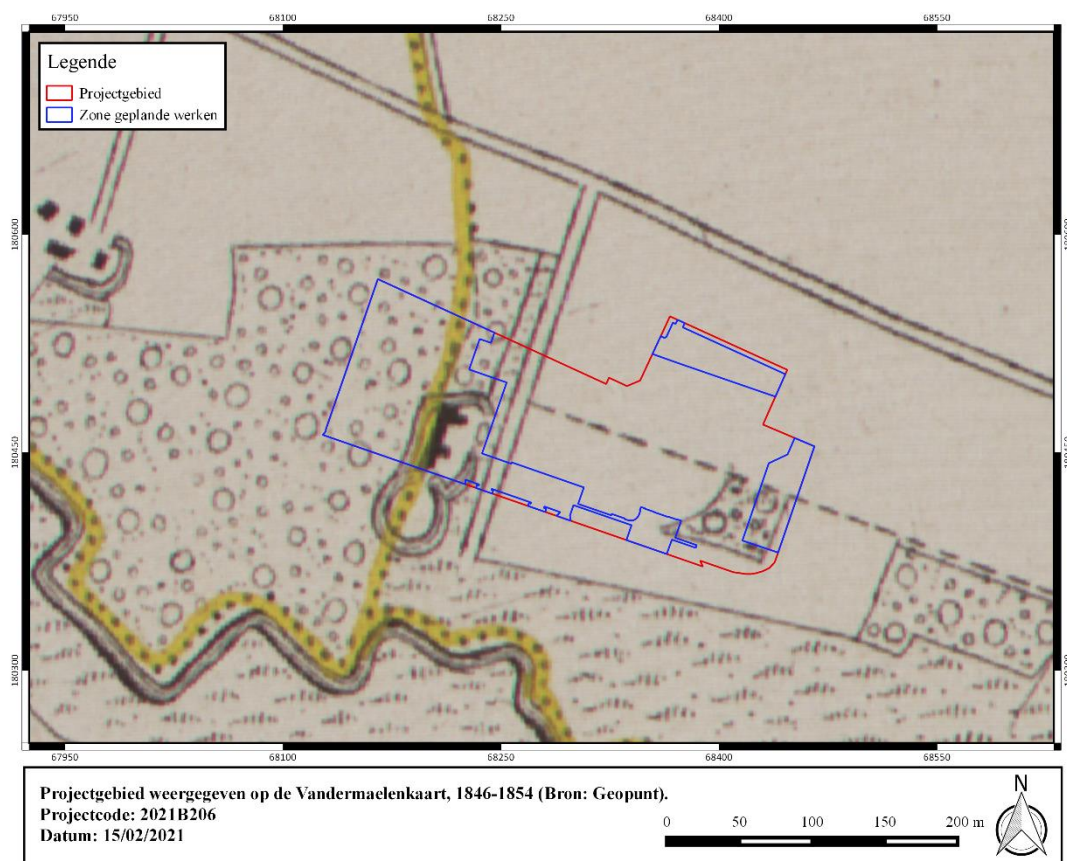

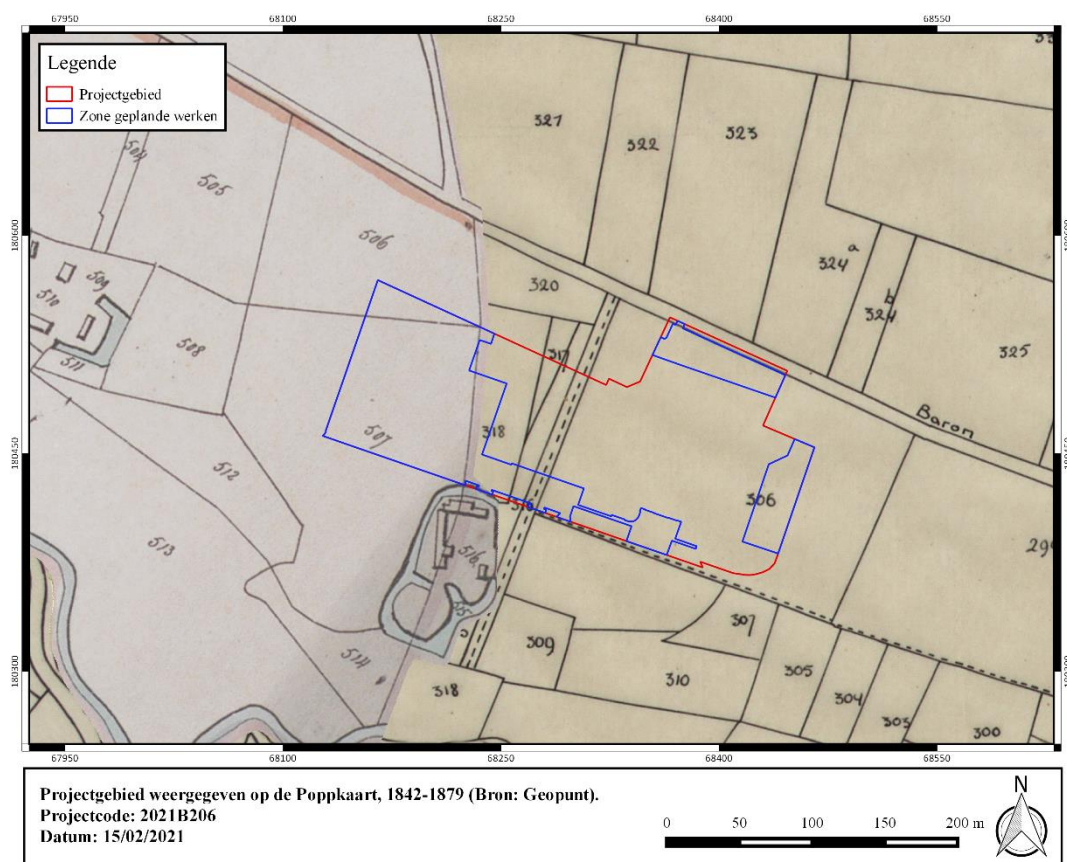
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

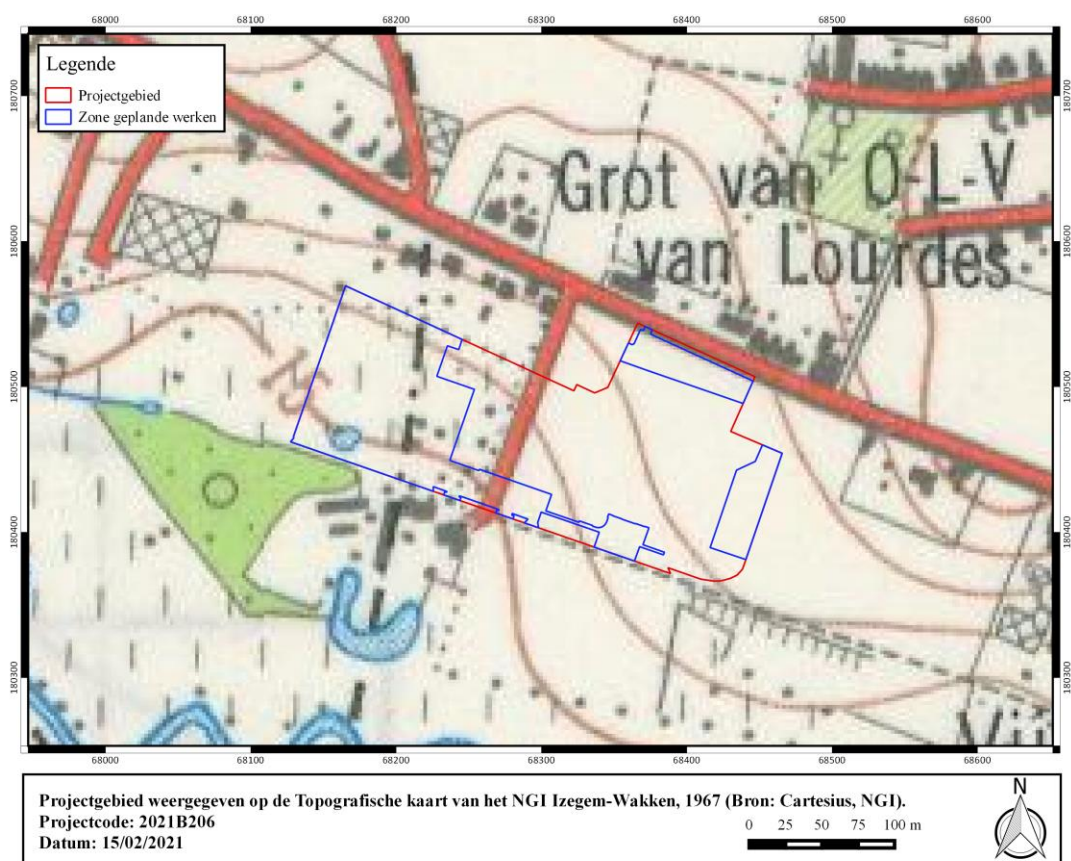

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

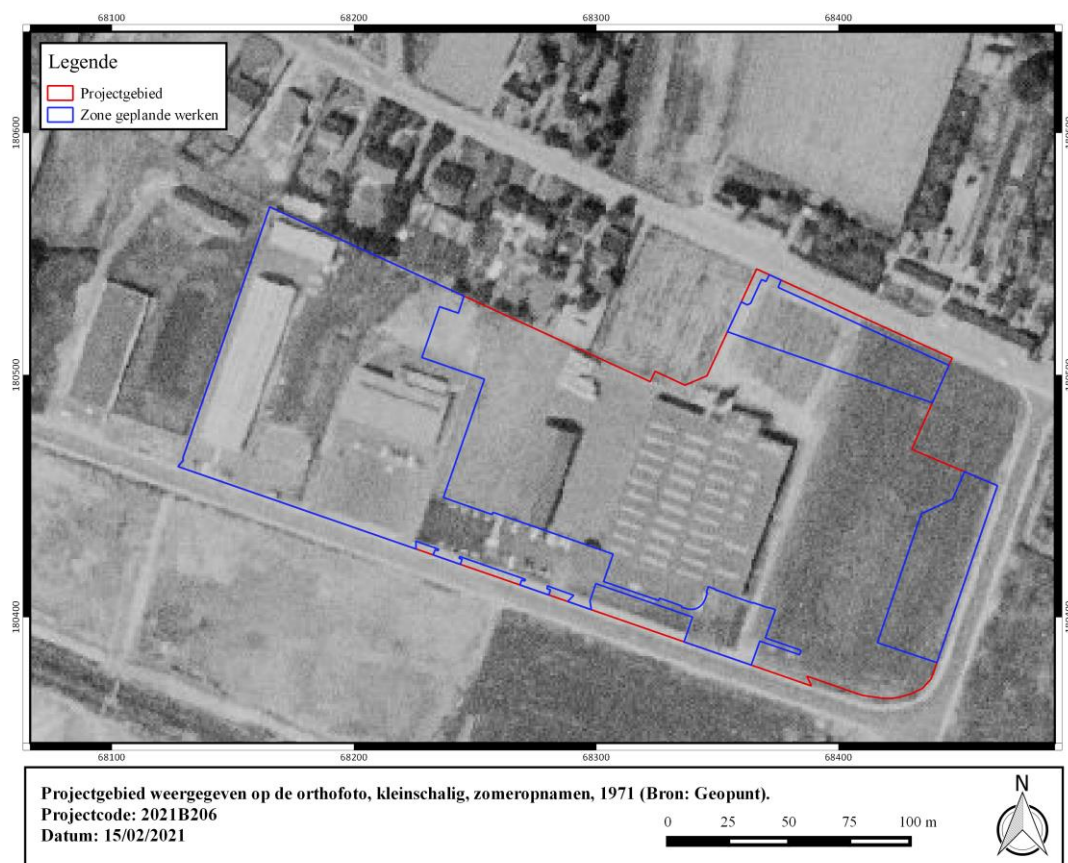

Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de Topografische kaart van het NGI Izegem-Wakken, 1967 (Bron: Cartesius, NGI).

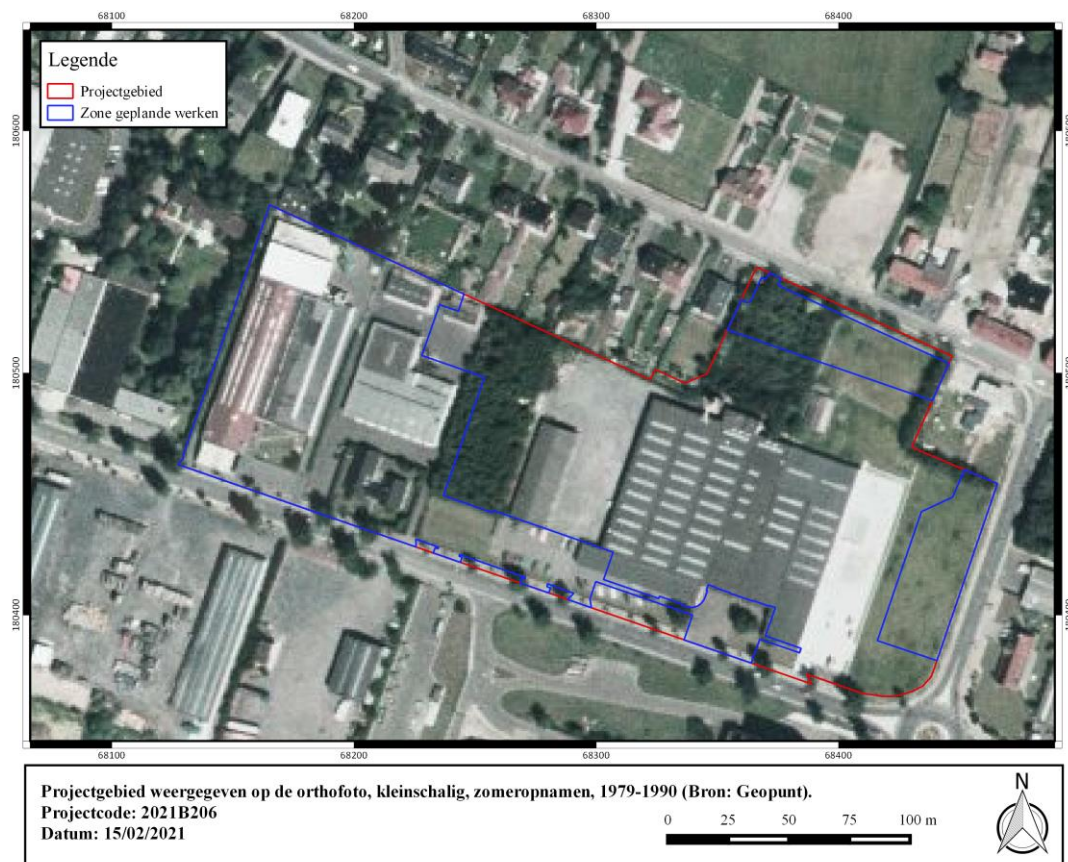
1.4.3.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft de evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. Reeds op de orthofoto uit 1971 is te zien hoe het terrein gedeeltelijk bezet is met industriegebouwen. Dit komt overeen met het ontstaan van de industriezone vanaf 1969. Binnen het terrein zijn vier afzonderlijke gebouwen te onderscheiden met daarrond graszones in combinatie met verharding. De restanten van de site met walgracht ten zuiden van het terrein zijn bij het bouwrijp maken van de terreinen in de omgeving verdwenen. Ook de weg die het projectgebied centraal doorsneed, is niet langer aanwezig.

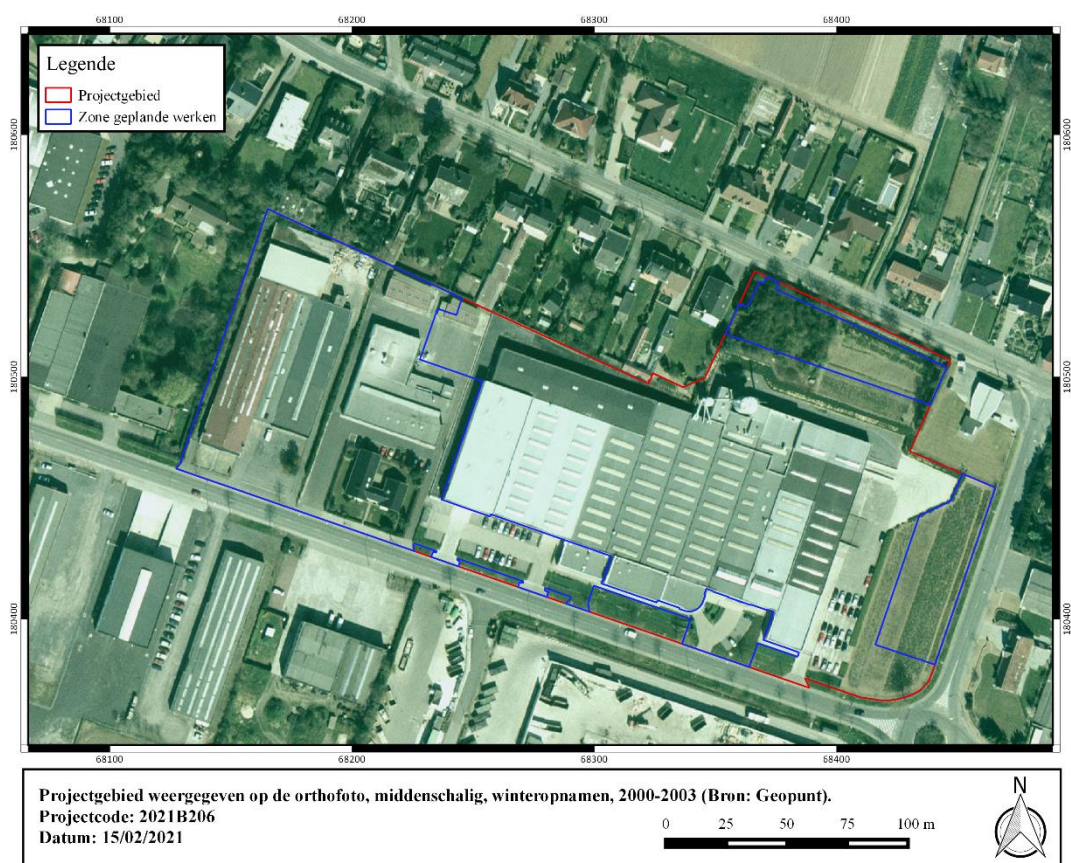
Het beeld uit 1979-1990 toont vervolgens de uitbreiding van zowel de twee industriegebouwen in de westelijke zone als dat centraal in het oosten. Daarnaast is ook de villa ter hoogte van de Lodewijk de Raetlaan 18 in deze periode opgebouwd. Bij het daarop volgende beeld uit 2000-2003 valt vooral de verdere uitbreiding van het industriegebouw ter hoogte van nummer 16 op. Ook de verharding ten zuiden van dit gebouw werd in deze periode heraangelegd en voorzien van een groenzone. In de daarop volgende periodes ondergaat het terrein nauwelijks tot geen wijzigingen meer ter hoogte van de zone met geplande werken. Wel werd de noordelijke zone verhard samen met de aanleg van een nieuwe uitbouw ten noorden van het grootste industriegebouw in de periode tussen 2008 en 2012, daar de verharding op de orthofoto van 2012 reeds aanwezig is. De oostelijke zone bleef op elk van de orthofoto's onbebouwd.

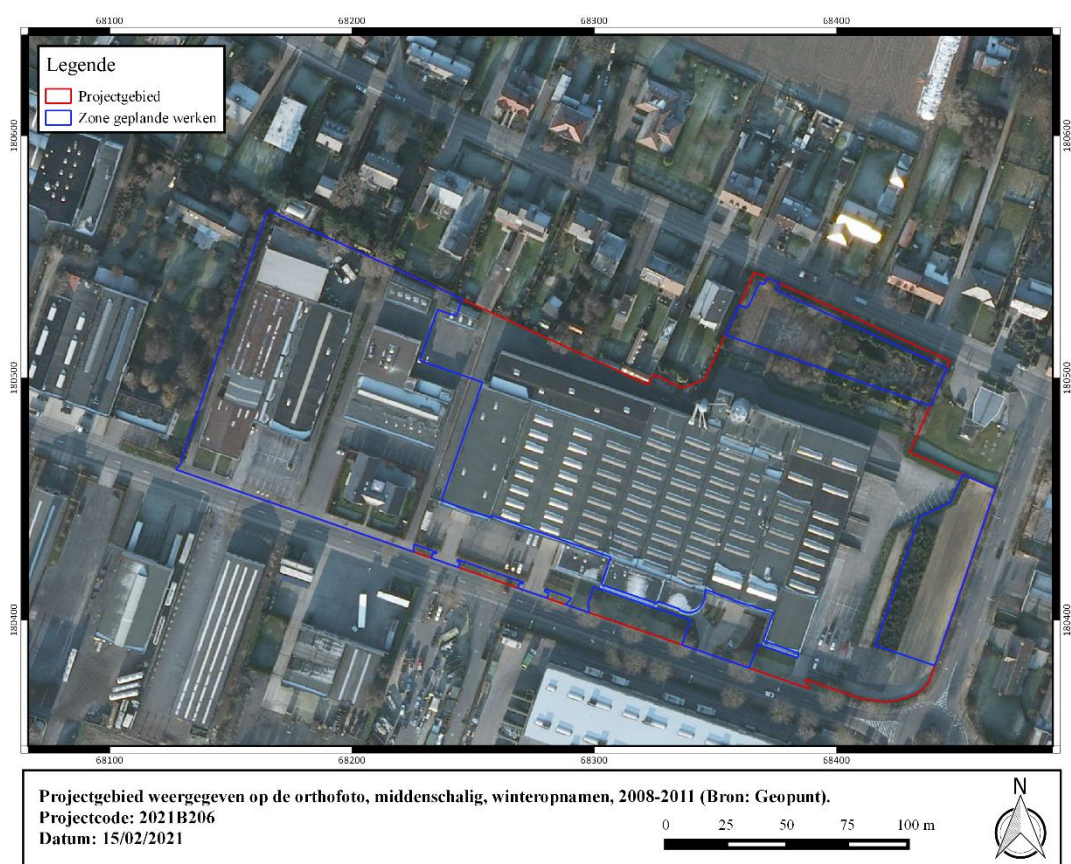
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

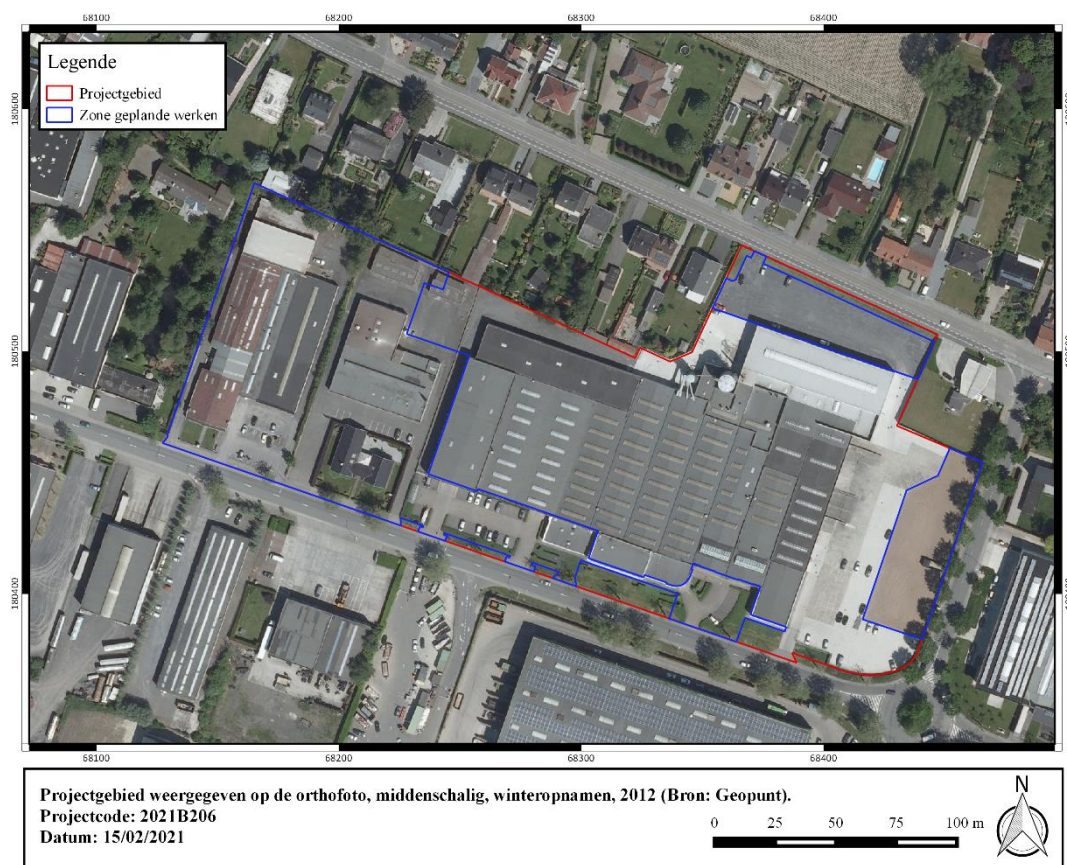
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

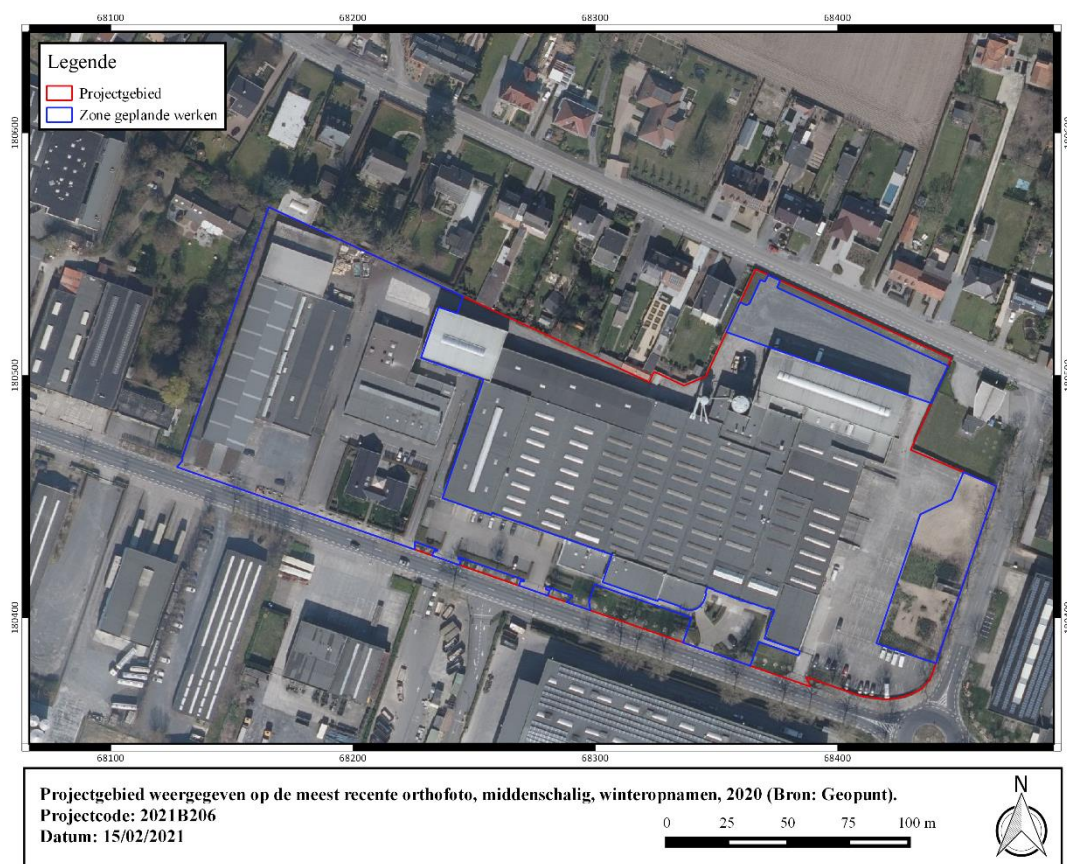
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 30: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 31: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2012 (Bron: Geopunt).

Figuur 32: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant binnen het projectgebied van 3,76 ha een uitbreiding van een bestaand bedrijfsgebouw. De totale oppervlakte van de bodemingrepen bedraagt 1,7 ha. De geplande werken, het werfverkeer en de werfinrichting zullen bodemingrepen van 50 cm diepte en meer met zich meebrengen. Deze bodemingrepen bedreigen het potentieel aanwezige archeologisch erfgoed.

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als gebied voor milieubelastende industrieën. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. De archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000 m² of meer beslaat.

Het plangebied is gelegen te Izegem (provincie West-Vlaanderen), binnen de industriezone Mandeldal. Het ligt op 1 km afstand ten zuidoosten van Kachtem, 1,7 km ten noordwesten van Emelgem en 1,1 km ten noorden van het centrum van Izegem. Het projectgebied situeert zich langs de noordelijke flank van de Mandelvallei, waar een plots hoogteverschil van enkele meters waar te nemen is door de aanwezigheid van een natuurlijk zandig laagterras. Binnen het projectgebied zelf is van oost naar west een hoogteverschil van 2,5 m waar te nemen ten gevolge van nivelleringen en ophogingen van het terrein bij de aanleg van de bestaande industriële gebouwen.

De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen die rusten op fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan. De oudere Tertiaire afzettingen behoren tot het Lid van Moen (Formatie van Kortrijk) en bestaan uit grijze kleiige silt. De gegevens van de bodemkaart tonen binnen het projectgebied vijf bodemtypes. Naast een kunstmatig bodemtype dat wijst op verharding en bebouwing, zijn er lemig zandbodems en zandbodems gekarteerd.

Ter hoogte van het onderzoeksgebied zelf zijn geen archeologische vindplaatsen of indicatoren gekend. Binnen een straal van 2 km zijn er echter op meerdere locaties aanwijzingen voor menselijke aanwezigheid uit het verleden. Zo zijn er langs de terrasranden van de oude Mandelvallei meerdere aanwijzingen op bewoning sinds het neolithicum. Ook voor rondtrekkende groepen jager-verzamelaars zal dit landschap een zekere aantrekkingskracht hebben uitgeoefend. Uit de Romeinse periode zijn meerdere locaties gekend, waarvan de belangrijkste op korte afstand ten noordwesten van het projectgebied gelegen is. Te Emelgem werden 40 graven uit deze periode vastgesteld en 30 graven uit de Merovingische periode. Ook op enkele andere plaatsen in en op de rand van de Mandelvallei zijn in het recente verleden sporen uit de Romeinse tijd aangetroffen tijdens proefsleuvenonderzoek (bv. Izegem 't Pandje). De indicatoren uit de middeleeuwen bestaan hoofdzakelijk uit laatmiddeleeuwse omwalde hoevesites. Ten slotte werden in het zuidelijke deel van de vallei enkele restanten uit de Eerste Wereldoorlog aangetroffen.

De cartografische bronnen vanaf het einde van de 18de eeuw geven het agrarisch karakter weer van de locatie en van de ruimere omgeving. Op enkele 19de-eeuwse kaarten is ten zuiden van het projectgebied een hoeve met walgracht waar te nemen. De inmiddels gedempte gracht die dit erf afbakende, lijkt zich net tegen de grens van het onderzoeksgebied te situeren.

De orthofotosequentie geeft een significante evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contouren van het plangebied gedurende de laatste decennia. Rond 1969 ontstond het

industrieterrein en op de oudste luchtopname uit 1971 is de kern hiervan waar te nemen. Daarna vonden meerdere uitbreidingen plaats, waarbij nieuwe bedrijfsgebouwen, verhardingen en groenzones werden aangelegd. Het natuurlijke reliëf op het terrein werd tijdens die ingrepen meerdere malen kunstmatig gewijzigd.

Uit de resultaten van het bureauonderzoek blijkt dat er enig potentieel is inzake archeologisch erfgoed. Zowel de archeologische waarnemingen in de omgeving als de landschappelijke situering van het projectgebied wijzen hierop. De verwachting bestaat uit artefactenconcentraties uit de steentijden en uit archeologische resten bestaand uit bodemsporen. Hoewel het projectgebied vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw is ingericht als bedrijventerrein, is de kans op een bewaard bodemarchief onder de verharding en bebouwing niet uitgesloten.

Het bureauonderzoek kon met andere woorden geen uitsluitsel bieden omtrent de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed in de ondergrond. Om het al dan niet nemen van maatregelen gegrond te kunnen staven, zijn aanvullende vooronderzoeken nodig.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021

AGIV

Apers, T.e.a.2018: Nota Izegem 't Pandje: Programma van Maatregelen, Monument-Vandekerckhove NV.

De Gunsch A., Metdepenninghen C. & Vanneste P. met medewerking van Tansens A. 2001: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie West-Vlaanderen, Arrondissement Roeselare, Kantons Hoogdele - Izegem - Lichtervelde*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 17N2, Brussel - Turnhout.

De Moor G., Lootens M., van de Velde D., Meert L. 1997, *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart – Kaartblad 21 Tielt*, ministerie van de Vlaamse Gemeenschap-afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie.

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

NGI Cartesius

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Vanhercke, J. 2019: Nota Kachtem Elf Julistraat: Programma van Maatregelen, Ruben Willaert NV.

